

Utorak, 26. februar 2002.

Svedok Agron Beriša

Svedok Ajmane Behrami

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio sudu

Početak u 9.33 h

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pre nego što nastavim, ja bih hteo da kažem da je potpuno jasno, jedino sredstvo koje mi je stavljeno na raspolaganje ovde je telefon, a čak i taj telefon juče popodne nije radio. Ali, to je mali detalj. Mislim da se ne može govoriti ni o kakvoj ravnopravnosti strana, ni o kakvom suđenju, čak i pred ovakvim nelegalnim sudom u takvoj neravnopravnosti kad je jednoj strani stavljeno samo pravo korišćenja telefona, a druga raspolaže svom onom silom koja ovde pokušava da konstruiše ove lažne optužbe. Ja zato tražim od vas i ponovo zahtevam da me pustite na slobodu jer imam pravo na ravnopravnost i na odbranu. Vi znate da i Međunarodni pakt o građanskim, političkim i ljudskim pravima i konvencije...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, moram vas prekinuti i to iz sledećeg razloga. Ovde imamo svedoka u sudnici i sada smo usred njegovog ispitivanja. Kad smo usred ispitivanja svedoka, onda to prvo treba završiti, a zatim ćemo se u odgovarajućem trenutku baviti administrativnim pitanjima. Optužba u ovom predmetu, ako sam dobro shvatio, takođe želi da govori o nekim stvarima. Gospodine Najs, da li je to tačno?

TUŽILAC NAJS: Sigurno. Diskutovao sam o tome sa...

prevodilac: Mikrofon, molim vas.

TUŽILAC NAJS: Da, želimo da govorimo o nekim stvarima. Ja sam već o tome razgovarao sa vašim pravnim referentom jutros, neposredno pre nego što ste ušli. Možda bi bilo praktičnije da se time bavimo sutra, a ne danas, između ostalog i zato jer je zahtev po pravilu 92bis u završnoj fazi pripreme i biće uručen, ja se nadam, do ručka danas. To je nešto što će i Veće i prijatelji Suda i optuženi želiti da razmotre i zato bi iz drugih razloga to bilo bolje razmatrati sutra, iako se to može uraditi i danas ukoliko to Veće želi.

SUDIJA MEJ: Da li vam odgovara da se time pozabavimo posle sledećeg svedoka, a ne da fiksiramo konkretno vreme. Bilo bi bolje da svedok završi pa da se onda o tome razgovara.

TUŽILAC NAJS: Da.

SUDIJA MEJ: U redu. Gospodine Miloševiću, bavićemo se administrativnim pitanjima, i to će biti i pravilo tokom celog suđenja, u odgovarajućim trenucima. Prema tome, mi ćemo saslušati vaše zahteve posle sledećeg svedoka. Ukoliko, naravno, ima hitnih pitanja, vi to uvek možete izneti kao što ste to činili i ranije. Međutim, uopšteno govoreći, treba da pokušamo da završimo svedočenje svedoka, kad jedanput počne, bez prekida. Prema tome, molim vas da nastavite sa unakrsnim ispitivanjem, a onda ćemo se sutra pozabaviti ostalim pitanjima.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je vaš rođak po stricu Naim Beriša (Naim Berisha)?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ja sam Agron Beriša (Agron Berisha) i na početku svedočenja rekao sam da je Naim Beriša jedan bliski rođak, ako govorite o Naimu Beriši, doktoru koji u ovom trenutku živi i radi u Nemačkoj i koji tamo živi već sedam, odnosno osam godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim o Naimu Beriši, šefu terorističke grupe UČK koji je vaš rođak po stricu.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Moram reći da optuženi meša dva Naima koji su živeli u Suvoj Reci (Suhareke). Naim Beriša o kojem sam ja govorio, to je sin mog ujaka, on živi u Nemačkoj i on je doktor.

SUDIJA MEJ: Jeste li u kakvom rodu sa Naimom Berišom za koga se tvrdi da ima veze sa OVK?

SVEDOK BERIŠA: Mislite da je sada povezan sa OVK ili da je bio povezan sa OVK?

SUDIJA MEJ: Da li znate Naima Berišu koji je bio povezan sa OVK u bilo kojem trenutku?

SVEDOK BERIŠA: Da. Moj rođak doktor Naim Beriša, rekao sam istinu, on je doktor i radi u Nemačkoj. Takođe sam poznao jednog drugog Naima Berišu koji je poginuo u ratu, on je bio dalji rođak i nisam imao nikakve veze s njim, nisam ga lično poznao, ja sam ga poznao tek kao jedno lice i vrlo malo znam o njemu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, mislim da je to odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jedan od prethodnih svedoka je čak rekao da ne poznaje ni svog sina. Dakle, vaš rođak Naim Beriša, da li vam je poznato da je ubijeni policajac Vranovci (Vranovci), koga sam pomenuo juče, takođe Albanac, bio njegov ujak?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne znam ništa o tim stvarima o kojima optuženi govori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je taj Naim Beriša, za koga tvrdite da vam je daljnji rođak, ubio tog svog ujaka Vranovcija?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rekao sam da je Naim Beriša bio

moj dalji rođak. Ima otprilike 150 pripadnika porodice Beriša u Suvoj Reci i ja nemam tesne veze sa tom osobom, krvne veze sa osobom koju ste vi spomenuli i ne znam ništa o tome da je on ubio nekog svog ujaka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je obično stanje među vama, da nemate veze. Govorili ste o rođaku ubijenom na benzinskoj pumpi. Da li ste znali da je ta benzinska pumpa u vašem gradu bila puna oružja i municije UČK?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rođak o kojem sam ja govorio bio je Jašar Beriša (Jashar Berisha) i on je takođe bio dalji rođak. Jašar, pokojni Jašar nije ubijen, on je nestao, njega su odveli 26. marta 1999. godine ljudi koje ja ne poznajem. Odveden je nekoliko sati posle događaja u piceriji, piceriji koja je pripadala porodici Šalja (Shala) u kojoj je srpska policija ubila žene, muškarce i decu na najokrutniji način i to još nerođenu decu takođe.

SUDIJA MEJ: Postavljeno vam je pitanje o benzinskoj stanici. Sugerisano je bilo da je ta stanica bila puna oružja i municije koji su pripadali OVK. To je rečeno. Da li znate nešto o tome. Ako ne znate, gospodine Beriša, jednostavno recite da ne znate.

SVEDOK BERIŠA: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako onda znate kako su ljudi ubijeni u kafiću kad ni tamo niste bili?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ja sam već u svojem svedočenju veoma dobro to objasnio. Ja ta ubistva nisam video, meni su o tome ispričali ljudi koji su bili očevici te strahote toga dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Govorite o stvarima o kojima ste samo čuli od drugih...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, on je to već rekao u svom svedočenju. On je rekao da on nije video nego da su mu drugi to rekli, preživeli su mu to rekli. Dakle, mi smo to shvatili i to ne treba komentarisati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste juče vi tvrdili da ste gledali kako je neko ispred autobuske stanice ubio nekog čoveka, odnosno jednog muškarca i jednu ženu?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne. Nije tačno da sam to rekao. Rekao sam da nekoliko minuta pošto sam video kako je Nedžmedin Beriša (Nexhmedin Berisha) bio teško ranjen i ostao ležeći na zemlji, a njegova trudna žena Lirija (Lirie) ga je vukla po zemlji i sklonila iza trgovačkog centra pod imenom „Malesija Rajzen“ (Malesia Reisen) i rekao sam da sam nekoliko minuta posle toga video policajca kako gleda u zemlju, kako prati neki trag na zemlji i ja pretpostavljam da je on pratio krvavi trag ranjenog Nedžmedina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tog policajca koga ste videli, videli ste ispred autobuske stanice kažete. Je li tako?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Bio je na autobuskoj stanici i policajci su došli iz malih vrata u ogradi iza, taj policajac je došao iz malih vrata u ogradi iz autobuske stanice i činilo se da prati krvavi trag Nedžmedina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To ste vi videli.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Video sam policajca, video sam ga kako gleda u zemlju i kako hoda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam juče dobio obaveštenje dok je telefon radio da između vaše kuće i autobuske stanice postoji zgrada „Kosovo vino“ i policijska stanica i da vi odatle uopšte ne možete da vidite autobusku stanicu. Je li to tačno ili ne?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: To nije tačno. Visoka kuća o kojoj vi govorite je nekih 200, 300 metara od moje kuće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite, dakle, da ste iz svoje kuće videli policajca na autobuskoj stanici kako traži tog vašeg rođaka koji je bio ranjen?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rekao sam da je policajac gledao u zemlju i da sam ja pretpostavio da je pronašao trag krvi

od ranjenog Nedžmedina i da je hodao sledeći taj trag. Nisam siguran šta je tražio ili koga je tražio, samo sam rekao i opisao ono što sam video.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sve što ste videli je da policajac gleda u zemlju ispred autobuske stanice?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne na autobuskoj stanici. Rekao sam da je izašao kroz mala vrata koja se nalaze u ogradi oko autobuske stanice i da je to bilo na mestu gde sam ja video ranjenog Nedžmedina, da je pogledao u zemlju, da je nastavio hodati gledajući u zemlju i da je otišao u smeru u kojem je ranjenog Nedžmedina njegova žena odvukla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je daleko od vaše kuće odakle ste gledali do autobuske stanice?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: 70 do 80 metara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I na osnovu toga što ste videli policajca, vi ste zaključili da on traži vašeg rođaka?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rekao sam da sam to pretpostavio, da sam pretpostavio da je on pratio trag krvi Nedžmedina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi svedočite o svojim pretpostavkama. Da li vam je poznato, da li vam je poznato...

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Oprostite molim vas, časni Sude, samo trenutak. Nisam došao ovamo da iznosim pretpostavke ili iznosim svoja gledišta. Došao sam ovamo da svedočim o onome što sam video sopstvenim očima, a video sam kako su moji rođaci ubijeni i to na najokrutniji način od strane policije i video sam ovaj događaj svojim sopstvenim očima i neću se baviti pretpostavkama.

SUDIJA MEJ: Gospodine Beriša, mi to shvatamo. Međutim, kao što verovatno znate, optuženi ima pravo da vam postavlja pitanja o vašem svedočenju. Ukoliko ta pitanja ne budu prikladna ili ukoliko to budu komentari, mi onda od vas nećemo tražiti da na to odgovorite. Međutim, možda bi moglo biti od pomoći,

naravno to je na vama, ali moglo bi biti od pomoći ako biste na pitanja odgovarali kratko. Da ili ne je vrlo često dovoljno. Na taj način ćemo možda bolje i brže raditi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je prilika za postavljanje pitanja, a ne za iznošenje komentara o svedočenju. Pretpostavljam da ja postavljam pitanja?

SUDIJA MEJ: Da, ali nemojte iznositi komentare.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato koliko je policajaca ubijeno pred agresiju u okolini Suve Reke?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Pre koje agresije?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre NATO agresije, pre 24. marta?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ja bih agresiju NATO-a nazvao napadom NATO-a na bivšu Jugoslaviju, a ne agresijom.

SUDIJA MEJ: Nemojte se brinuti oko toga. Molim vas da samo odgovorite na pitanje da li znate koliko policajaca je ubijeno pre 24. marta?

SVEDOK BERIŠA: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za događaje kad je 29. aprila 1998. godine ubijen Jović Saša, policajac kod Dulja (Duhel)? To je u neposrednoj vašoj blizini.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Selo Dulje nije daleko od Suve Reke. Nekih devet kilometara. Ne znam ništa o tom događaju jer u to vreme, 29. aprila 1998. godine bio sam na studijama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A 17. juna 1998. godine, kad je takođe na istom mestu ubijen policajac Slađan Mirić, da li nešto o tome znate?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli nešto o tome?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za događaj 24. juna 1998. godine u selu Birač (Birac)? To vam je tri kilometra od Suve Reke?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nisam vas još ni pitao šta je bio događaj?

SUDIJA MEJ: On ne zna ni za kakav incident toga dana. Idemo dalje. Šta ste rekli, kad ste se vratili, gospodine Beriša, u Suvu Reku sa specijalizacije?

SVEDOK BERIŠA: Vratio sam se dan posle završetka specijalizacije, a završio sam specijalizaciju 25. Znači vratio sam se 26. juna 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ništa niste čuli o događaju u kome je ubijeno sedmoro ljudi, uključujući jedno dete, svega tri kilometra od Suve Reke, dan ranije nego što ste vi došli u Suvu Reku?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne znam ništa o događaju o kojem govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate za događaj kada su kod Dulja ubijeni Dragan Tomašević, Miloš Stevanović i Goran Bošković 8. januara 1999. godine? Tada ste bili lekar u Suvoj Reci.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Radio sam u to vreme u Suvoj Reci, ali nisam čuo za incident o kojem govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za incident u Semetištu (Semetishte) pored Suve Reke, kad je takođe 28. marta 1999. godine ubijen Ivica Spasić, takođe policajac?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: 28. marta bio sam sa tetkom u Prizrenu (Prizren). To je vreme kada sam bio prisiljen da pobe-

nem iz sopstvenog doma i ostao sam četiri dana kod tetke. Prema tome, bilo je nemoguće da saznam što se događalo u Suvoj Reci, a pogotovo ne u Semetištu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Takođe ništa, pretpostavljam, ne znate ni o ubistvu sedam policajaca u Suvoj Reci početkom aprila?

SUDIJA MEJ: Time smo se bavili juče. On je u aprilu bio u Albaniji i kada mu je postavljeno pitanje o tim događajima rekao je da ništa ne zna o tome. Da li je to tačno, gospodine Beriša?

SVEDOK BERIŠA: Da, to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Juče ste rekli da ništa niste videli od bombardovanja. Je li tako? Ni čuli.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rekao sam da nakon što je počelo bombardovanje NATO-a nisam dugo ostao na Kosovu. Ukupno sam proveo tri dana kod kuće i četiri dana kod svoje tetke u Pri-zrenu. Za to vreme nisam ništa video. Nisam video uopšte bom-bardovanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zato vas i pitam, jer 24. mar-ta, dakle prvog dana, bombardovan je repetitor „Vukova glava“ u blizini Suve Reke i cela Suva Reka se tresla od tog bombardovanja. Da li je moguće da ništa niste čuli?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Mesto koje pominjete „Vukova glava“ je daleko od Suve Reke, to je u brdima i to je iznad sela Budakovo (Budakove). Nisam čuo nikakvu detonaciju ili bilo kakvu veliku buku te noći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otkud znate da je bilo noću?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Bombardovanja, NATO bombar-dovanja su počinjala u 8 sati uveče, odnosno počela su u 8 uveče 24. marta 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate za stambeni blok kod pijace u Suvoj Reci koji je 500 metara od vaše kuće, koji je takođe pogođen bombom?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Naša kuća je blizu policijske stanice, blizu autobuske stanice, a mesto o kojem vi govorite je u potpuno drugom delu grada Suva Reka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Suva Reka je mali grad. Pretpostavljam da kad padne bomba u jedan deo malog grada, ceo grad to zna. Vi tvrdite da ne znate ništa o tome? Kažite ne znate pa da idemo dalje.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Nemam potrebe da odgovoram na to pitanje. Ovo je komentar, niste mi postavili pitanje.

SUDIJA MEJ: Kada se tvrdi da je bomba pogodila stambenu zgradu u blizini pijace? Kojeg je to dana bilo, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Na samom početku bombardovanja, nemam tačan datum. Nije radio telefon juče popodne pa nisam mogao da dobijem podatke.

SUDIJA MEJ: U redu, molim vas da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate o napadima UČK pre početka agresije u selima oko Suve Reke, Recane (Reqañ) tri kilometra, Mušutište (Mushtishte) šest kilometara, Capine (Capi-ne) tri kilometra, Budakovo pet kilometara, Vranić (Vraniq) sedam kilometara, znači sva ta sela oko Suve Reke gde su bili napadi UČK? Da li išta znate o tim napadima?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali sve znate o pretresu kuća da bi se našlo oružje posle tih napada. Samo to znate, koliko sam shvatio?

SUDIJA MEJ: Ovo je komentar, gospodine Miloševiću, koji ćete moći da nam iznesete u dogledno vreme. Nema potrebe da odgovarate na to, gospodine svedoče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate, sada ću uzeti samo vreme kad ste svakako bili u Suvoj Reci, znači evo od 23. avgusta 1998. godine pa do početka agresije 24. marta, da li znate da je ubijeno 15 albanskih civila od strane UČK?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ništa ne znam o takvim događajima o kojima vi govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je sve na vašoj teritoriji Suve Reke?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: U to vreme išao sam od kuće na posao i natrag kući. Sve vreme dok sam bio u Suvoj Reci nikada nisam izlazio izvan grada. Od samog početka sam rekao, nisam video nikakve pripadnike UČK niti bilo kakvu aktivnost UČK i ne znam šta je bilo u selima, ne znam šta se dešavalo u selima jer nisam lično išao u ta sela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da su krajem maja 1998. godine i zaključno sa krajem juna 1998. albanski lekari koji su radili u Beogradu svi listom napustili Beograd?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste ni čuli ništa o tome?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Meni su rekli da postoji čak pismo vašeg direktora klinike da su tada albanski lekari napustili kliniku svi zajedno i otišli na Kosovo. To je bilo, znači, maja i juna 1998. godine.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Izgleda da ste pogrešno informisani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je sa vama bilo na specijalizaciji na klinici nekoliko Albanaca. Da li su oni ostali kad ste vi otišli za Suvu Reku da rade na toj klinici posle vas?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ja sam tamo ostao celi juli, sve do datuma kada sam trebao da polažem, kada sam završio sa svojom specijalizacijom, a to je bilo 25. jula, a posle mene jednu sedmicu je takođe diplomirala Fljora Belegu (Flora Belegu).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ostali? Da li su ostali posle vas na klinici?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: U junu su se završila predavanja, završena je akademska godina i većina je otišla kući na raspust.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se sećate kada je UČK marta pre agresije NATO objavila mobilizaciju?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li znate za manastir u Mušutištu, srpski manastir iz XIII veka?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Čuo sam da tamo ima srpski manastir u Mušutištu, ali mislim da on nije iz XIII veka. Nikada nisam video...

SUDIJA MEJ: Ne brinite se za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je on spaljen?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate koliko je ljudi ubijeno u okolini Suve Reke, možda ste kasnije saznali za te podatke kad ste se vratili, do juna 1999. godine?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Kada sam se vratio iz Albanije, a to je bilo 28. juna 1999. godine, našao sam Suvu Reku uništenu. U gradu je oko 50% kuća spaljeno. Od 50 sela oko Suve Reke, 49 je spaljeno. Svaka kuća je u njima spaljena. Čuo sam da je tokom ovog rata u Suvoj Reci ubijeno 500 ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za podatke koliko je ljudi ubijeno od strane UČK na tom području, pošto znate da je, eto, ubijeno mnogo ljudi? Da li znate za podatke da samo ono što je dokumentovano, a ne što se priča, da je 72 lica ubijeno od strane UČK, a među njima 19 Albanaca? Da li vam je to poznato?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne, nije mi poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, više neću da vas pitam ni o jednom ovom zločinu UČK, jer očigledno ni za jedan ne znate ništa o tome, pogotovo za bombardovanja. Četrdeset procenata bombardovanja se dogodilo na Kosovu, a Kosovo predstavlja 10% teritorije Jugoslavije, što znači da se većina bombardovanja odigrala na Kosovu, a vi o tome ne znate ništa. To se jasno vidi iz onog što ste izjavili. Da li ste otišli u Prizren posle bombardovanja?

SUDIJA MEJ: Mislim da smo se time juče pozabavili. Pomozite nam, gospodine Beriša. Da li ste videli bombardovanje u Prizrenu?

SVEDOK BERIŠA: Mislite na NATO bombardovanje?

SUDIJA MEJ: Da.

SVEDOK BERIŠA: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da su pre rata stanovnici Suve Reke bili maltretirani i da su retko izlazili na ulicu, a onda posle toga, rekli ste da je policajac zaplenio automobil vašeg prijatelja, Fatanija (Fatani), ali ste takođe rekli da mu je bio oduzet na nekoliko dana. Koliko dana kasnije su mu vratili automobil?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: On nije bio moj prijatelj, bio mi je rođak, bliski rođak. Ubijen je 26. od strane srpske policije i nije imao sreće da mu vrata kola. Automobil je ostao u policijskoj stanici u Suvoj Reci. Kada sam otišao u Albaniju, video sam automobil tamo. Ne znam šta se posle dogodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste svakog dana išli u grad, da li je to tačno?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Išao sam na posao svakog dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vas je neko maltretirao, pošto ste išli u grad svaki dan?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Išao sam na posao svakog dana, vrlo uplašen, u stvari, ali nisam bio maltretiran. Već sam govorio o maltretiranju koje se dogodilo 26, odnosno 27. juna kada sam se vraćao iz Beograda. 26. juna, izvinite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Taj vaš rođak, Fatani, da li je on pripadao porodici koja je posedovala benzinsku pumpu, porodici Fatani koja je imala benzinsku pumpu u selu Pirana (Pirane)?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Njegovo ime je bilo Faton, i nije imao benzinsku pumpu. Nije imao bilo kakve benzinske pumpe. On je bio nezaposlen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To sam vas pitao, zato što je ta benzinska pumpa pogođena NATO bombom, što je izazvalo požar u selu. Rekli ste da su iz policijske stanice pucali prema vašoj kući. Ipak, rekli ste da niko nije povređen i da je policajac samo pokazivao koliko daleko može da puca. Da li ste ga videli da radi to, pokazujući koliko daleko može da puca, ili je postojao neki drugi razlog za pucanje?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Nisam rekao da su pucali na moju kuću, neko je pucao na moju kuću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bilo na vašu kuću, bilo na oblast u blizini vaše kuće, rekli ste da je metak prošao blizu. Mislim da ste rekli kroz kroz zid ili kroz prozor?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, rekao sam da je u leto 1998. godine neko pucao na kuću Ahmeta Beriše (Ahmet Berisha). Metak je ušao kroz njegov prozor i udario zadnji deo njegove sobe, zadnji zid njegove sobe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je pucao policajac.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Otišao sam sledećeg dana i video sopstvenim očima rupu od metka tamo gde je metak prošao i

udario. Video sam putanju metka, a putanja pokazuje da je metak došao iz policijske stanice u Suvoj Reci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je daleko policijska stanica u Suvoj Reci?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Odakle?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od tog udara metka o kome govorite.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Oko 100 metara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači sa svake tačke od tih 100 metara pa do nule mogla je u istom pravcu da se ispali ta ista putanja. Da li je tako ili nije pošto ste vi stručno zaključili da je tako?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Mislim da to nije pitanje već komentar optuženog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li vi videli policajca da puca na kuću vašeg rođaka?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne, nisam. Bilo je više.

SUDIJA MEJ: Mislim da smo iscrpili ovu temu. Možemo li ići dalje, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je očigledno. Možemo da idemo dalje. Da li je na bilo koga, tih dana pred agresiju, da li je na bilo koga pućano, da li je bilo ko pogođen nekakvim zrnem u Suvoj Reci od strane policije?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da. Sećam se, dobro se sećam događaja do kojeg je došlo u Suvoj Reci. To je bilo u leto 1998. godine. Tog dana ubijeno je oko deset osoba u centru Suve Reke. Prvo je ubijen jedan Srbin, radnik koji je radio u državnoj prodavnici u centru Suve Reke. Niko nije znao ko ga je ubio. Ne znam njegovo ime, ali znam da je bio iz sela Sopina (Sopine). Posle toga policija je ubila osam do devet civila na ulici i u kućama u tom delu Suve Reke. Dobro se sećam tog događaja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi ste videli taj događaj?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Nisam ga lično video jer u to vreme sam radio. Odeljenje u kojem sam ja radio bilo je na drugom spratu bolnice u Suvoj Reci. Bio sam sa svojim pacijentima i medicinskim sestrama. Svi smo bili jako uplašeni kada smo videli da je donesen leš tog Srbina, i to je dovelo do velikog uznemirenja, posebno u prizemlju. I sećam se da smo čuli pucnje koji su dolazili iz prizemlja klinike. Bili smo zaista jako uplašeni. Zatvorili smo vrata našeg odeljenja i tamo čekali da se sve to smiri.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je to pucao u prizemlju bolnice?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zar se niste obavestili posle kad se smirilo, kako kažete, zar se niste obavestili ko je to pucao u prizemlju bolnice?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to možda bio napad UČK, kad je poginuo taj Srbin i kad su oni pucali na policajce? To što govorite o letu 1998. godine.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rekao sam da su njega ubile nepoznate osobe. Nikada nismo saznali ko je njega ubio. To nikada nije otkriveno. On je bio civil i žao mi je, uvek mi je žao kada je ubijen civil, bez obzira koje je nacionalnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jedino vam nije žao, koliko sam shvatio, što je ubijen vaš direktor zdravstvenog centra Vuksanović. Juče ste rekli da vam njega nije žao jer je bio loš čovek. Je li tako?

SUDIJA MEJ: Time smo se već bavili i nećemo se vraćati na to. Gospodine Miloševiću, da li imate još pitanja za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Naravno da imam.

SUDIJA MEJ: Očekujemo da vi ubrzo završite sa ovim unakrsnim ispitivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja imam pravo na unakrsno ispitivanje...

SUDIJA MEJ: Vi imate pravo na ispitivanje, a mi takođe imamo dužnost da se pobrinemo da se ovo suđenje završi na ekspeditivan način. To ćemo učiniti. Vi imate pravo da izvodite svoje dokaze i da ispitujete svedoke i to je vaša dužnost. Međutim, ima mnogo ponavljanja u onom što vi radite i mnogo komentara. Molimo vas da nastavimo i da se završi ovo unakrsno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na pitanje da li ste čuli neku propagandu usmerenu protiv kosovskih Albanaca, juče ste, koliko se sećam, odgovorili da ste čuli Vojislava Šešelja kako je rekao „Isteraćemo sve Albance preko Prokletija“. Gde je to rekao Vojislav Šešelj?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne, ne znam. Juče sam rekao da se ne sećam da li sam to čuo na televiziji ili pročitao u novinama ili čuo od nekoga. Ne mogu biti siguran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste sigurni da je govorio o Albancima ili je govorio o teroristima UČK, ako je uopšte to rekao?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rekao sam da nisam siguran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je bilo koji funkcioner, predstavnik vlade ili bilo koji zvanični organ Srbije ili Jugoslavije rekao nešto protiv Albanaca?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ja se ne sećam da je neko rekao nešto tako, ali to je bila stvarnost, to se dešavalo. Milion Albanaca napustilo je Kosovo i da li je sada važno da li je neko to rekao ili neko to nije rekao, kada svi znaju da je milion Albanaca napustilo Kosovo?

SUDIJA MEJ: Gospodine Beriša, molim vas lepo da ograničite svoje odgovore na pitanja. Nema potrebe da iznosite komentare.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je predsednik Makedonije Gligorov govorio o putu kojim Albanci treba da budu proterani. Nisam razumeo poentu tog objašnjenja, pa pitam da li to sugerišete da se rukovodstvo Srbije, odnosno Jugoslavije o tome dogovaralo sa Gligorovim, predsednikom Makedonije?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, to sam mislio. Isto tako, tu je izjava Gligorova. Ne znam jesam li to čuo na televiziji ili od nekog drugog, ili sam to pročitao u nekim novinama, on je spomenuo koridor kojim Albanci treba da napuste Makedoniju i idu prema Albaniji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za naredbu OVK da svi napuste Kosovo?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne, to je besmisleno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli da su jedine kolone albanskih izbeglica koje je NATO bombardovao bile one koje su se vraćale, a nijedna koja je napuštala Kosovo nije bombardovana? Da li ste to čuli?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Neću govoriti o onome što sam čuo, govoriću o onome što sam video sopstvenim očima. Toga dana kada sam ja otišao za Albaniju svi su išli u tom smeru. Niko se nije vraćao u suprotnom smeru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate parole UČK „Hajmo što pre napolje da se što pre vratimo“?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate letaka na albanskom jeziku da Albanci napuštaju Kosovo?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste videli nikad nijedan takav letak?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne. To su besmislice to što vi govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nadam se da će gospodin Mej upozoriti svedoka da ne pravi komentare. Rekli ste juče da je nakon što je uspostavljena Kosovska verifikaciona misija stanje radikalno promenilo?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, to sam rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Misija je trajala šest meseci?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rekao sam oko šest meseci, ne znam tačno koliko dugo je to trajalo, ali otprilike toliko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije ni značajno precizno. Da li smatrate da je stanje bilo u potpunosti normalizovano tada u Suvoj Reci?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Otprilike normalno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li smatrate da je ispravan sledeći zaključak koji datira iz tog vremena, odnosno sledeća konstatacija koja kaže: „U čitavom regionu Prizren–Peć (Peja)“, znači ceo taj region uz albansku granicu, ali da ovu konstataciju pročitam: „U čitavom regionu Prizren–Peć vršene su otmice i ubistva Albanaca lojalnih Saveznoj Republici Jugoslaviji po naređenju komandne strukture OVK?“

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, mislim da ste iscrpno izneli svoje teze. Čuli smo šta je svedok rekao, rekao je da ne zna ništa, ništa ne možete dobiti ponavljanjem pitanja stalno iznova i iznova, na malo drugačiji način. Recite sada imate li nešto drugo, imate li neku novu temu o kojoj želite postavljati pitanje, jer ako nemate, onda ćemo završiti ovo ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne date mi da završim čak ni pitanje, jer pitao sam svedoka da li se stvar radikalno nabolje promenila posle dolaska Verifikacione misije i on je rekao da. A ja sam mu sad citirao deo izveštaja upravo Verifikacione misije OEBS-a, koji se odnosi na 5. do 12. mart 1999. godine, zvaničnog izveštaja Verifikacione misije OEBS-a u kojoj se konstatuje da su u to vreme, za koje on smatra da je bilo normalno, u čitavom regionu Prizren–Peć vrše-

ne otmice i ubistva Albanaca lojalnih SRJ po naredbi komandnih struktura UČK. Ja mu citiram izveštaj te misije iz vremena kada on smatra da je stvar bila normalizovana, a koja se odnosi upravo na dejstva UČK?

SUDIJA MEJ: Dobro, u redu. To pitanje se može postaviti. Dakle, čuli ste šta vam je pročitao gospodin Milošević, to se tiče perioda koji ste vi ranije opisivali. Recite nam da li se slažete sa opservacijama tog izveštaja ili ne.

SVEDOK BERIŠA: Mogu odgovoriti o situaciji u Suvoj Reci, jer kao što sam rekao, nisam odlazio u sela niti u gradove koje je spomenuo optuženi. Ja mogu govoriti samo o situaciji u Suvoj Reci, i u to vreme ljudi su slobodnije dolazili u grad, otvorili su se neki kafići, tako da je situacija manje ili više postala opuštenija.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vi taj izveštaj možete uvrstiti u spis kad za to dođe vreme, to može biti deo dokaznog materijala i mi ćemo ga sigurno uzeti u obzir. Međutim, meni se čini da nema puno smisla da se sa ovim svedokom nastavlja ovakva linija ispitivanja kad ste vi čuli njegove odgovore. Ako nemate nešto drugo, završićemo ovo ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ja imam još nešto, ali na vaše insistiranje preskočiću. Vi ste taj period misije OVK kad je situacija bila, po vašem mišljenju, relativno normalna preskočili, ali ste konstatovali da se situacija naglo pogoršala kad je naglo povučena Verifikaciona misija. Da li je tako?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, to sam rekao. Nakon što su međunarodni posmatrači otišli, situacija je postala veoma ozbiljna i stvari su se vratile na ono što je vladalo u mom gradu u leto 1998. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi smatrate da je naglo povlačenje Verifikacione misije, dakle, bilo faktor sa negativnim dejstvom na stanje u Kosovu i Metohiji?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Nisam shvatio pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je stanje bilo normalno za vreme prisustva Verifikacione misije, da se posle tog njenog naglog povlačenja stanje pogoršalo. Dakle, da li smatrate da je povlačenje Verifikacione misije bilo faktor sa negativnim dejstvom na stanje u Suvoj Reci gde ste vi, na primer, živeli, da ne kažem na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Pa, sama činjenica da se situacija promenila na takav način pokazuje da je odlazak međunarodnih posmatrača doveo do pogoršanja situacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Preskočiću, gospodine Mej, sva pitanja koja sam imao u vezi sa konkretnim događajima, ali neka baš ne mogu. Vi znate da je privremeno Izvršno veće Kosova i Metohije na početku agresije donelo naredbu da svaki zdravstveni centar formira dve medicinske ekipe za pomoć izbeglicama i ranjenicima od bombardovanja. Da li je vaš medicinski centar formirao te dve ekipe?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Nemam nikakva saznanja o bilo kakvim medicinskim ekipama koje vi spominjete, ja sam bio ginekolog i ja sam se bavio sopstvenim poslom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi kao ginekolog bili određeni u bilo kakvu medicinsku ekipu za pomoć izbeglicama i stradalim od bombardovanja?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Mislite tokom bombardovanja NATO-a?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, mislim tokom rata celog.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, dva dana pre bombardovanja NATO-a ja nisam mogao ići na posao zato jer sam bio u fizičkoj opasnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je Albanaca bilo lekara u Suvoj Reci osim vas?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne znam tačan broj, no bilo ih je nekih 20 do 25 albanskih doktora u klinici u opštini Suva Reka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su se i oni plašili ili su bili određeni u te medicinske ekipe?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Nemam saznanja o formiranju tih medicinskih ekipa. To je prvi put da čujem za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li nešto znate o paljenju srpskih kuća na opštini Suva Reka?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Vratio sam se 28. juna iz Albanije 1999. godine. Znači, tri nedelje posle završetka rata, posle potpisivanja sporazuma. Razlog zbog kojega sam se vratio kasnije je to što sam imao malo dete.

SUDIJA MEJ: Gospodine, molim vas da odgovorite sa da ili ne. Da li znate za spaljivanje srpskih kuća?

SVEDOK BERIŠA: Da. Kad sam se vratio, video sam da su neke srpske kuće spaljene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste videli neku srpsku kuću koja nije spaljena sad u Suvoj Reci?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, mnogo, mnogo, ali sada u tim kućama žive Albanci. Albanci čije su kuće spaljene sada tamo žive i ljudi koji nisu uspjeli popraviti svoju kuću žive u tim kućama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kuće koje nisu nasilno zauzeli Albanci su spaljene, srpske?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da. Kao što sam rekao, video sam da su neke srpske kuće u Suvoj Reci spaljene. U većini tih kuća i u većini društvenih stanova žive Albanci...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A gde su Srbi iz Suve Reke sad?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne znam, mislim da su u Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' ima neki Srbin u Suvoj Reci sad?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne, nijedan. Nijedan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači što se njihovih kuća tiče, znači one su ili zauzete od strane Albanaca ili spaljene, to su samo dve varijante. Je li tako?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Mislim da ova situacija u kojoj su te kuće preuzete nije dobra. Ja samo kažem da ovde sada žive Albanci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nisam ni mislio da ćete moći da kažete da je dobra, naravno, samo sam hteo da konstatujem upravo to, one koje su nasilno zauzete su useljene, one koje nisu one su spaljene. Ali nema nijednog Srbina u Suvoj Reci. Da li imate ikakvu predstavu koliko je ubijeno, a koliko kidnapovano Srba posle 10. juna, dakle pošto ste vi došli u Suvu Reku?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Stigao sam u Suvu Reku 28. juna, tri nedelje posle potpisivanja sporazuma. Došao sam kasno. Ono što se dogodilo te tri nedelje, to vam ne mogu reći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nemate nikakve predstave o tome koliko je Srba ubijeno i oteto?

SUDIJA MEJ: Rekao je da ne zna.

TUŽILAC NAJS: Mogu li nešto reći, časni Sude? Ja ću uopšteno o unakrsnom ispitivanju optuženog govoriti kasnije. Međutim, vidim koliko je sati i pretpostavljam da će Veće verovatno želeći ispitivanje privesti kraju, ne znam tačno. Optuženi, koliko ja shvatam, još uvek nije postavljao pitanja o središnjem pitanju u ovom svedočenju i ja bih želeo da skrenem pažnju Suda u vezi sa pravilom 90 i njegovu mogućnost da o tome govori. Naravno, biće od pomoći ukoliko bi on ispitivao o središnjem pitanju, a ne o perifernim ili irelevantnim pitanjima.

SUDIJA MEJ: Uzećemo u obzir to što ste rekli.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Uopšteno ćemo se pozabaviti pitanjima koja se obrađuju putem unakrsnog ispitivanja kad se budemo bavili administrativnim pitanjima i tada ćemo takođe želeći čuti i podneske amikusa kao i podneske Tužilaštva. Mi konstatujemo da se u unakrsnom ispitivanju detaljno prorađuju teme koje očito nisu od središnjeg značaja za svedočenje svedoka. Mi u ovom trenutku nećemo tražiti od optuženog da on postavlja konkretna pitanja. Na njemu je da odluči kako će sprovoditi svoje unakrsno ispitivanje. Međutim, ovo ispitivanje treba privedi kraju u roku od deset minuta. Tada ćete imati više od dva sata vremena za unakrsno ispitivanje. Tokom tog vremena, ukoliko imate neka pitanja koja želite postavljati, trebali biste ih usmeriti na događaje koje je ovaj svedok video 25. i 26. marta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mi se razlikujemo o tome šta je suštinski, a šta nije suštinski, jer ova strana s lažnom optužbom je nastojala da objasni kako su Albanci ugnjetavani, kako su teško živeli i tako dalje, sve od 1989. godine pa do NATO agresije koja ih je spasila, a ovde smo videli iz svedočenja svedoka da sve to nije tačno. Da se on redovno školovao, da su se školovali svi drugi Albanci kojih je bila većina, da se redovno zapošljavao, da je išao na specijalizacije u Prizren, u druge gradove, na kraju u Beograd, da se vratio, zaposlio, nastavio da radi i tako dalje. To su takođe središnja pitanja. A ovo središnje pitanje o kome pokušava Tužilac da ga nametne kao središnje, to je ono što sam rekao u uvodnom izlaganju, da ta lažna tužba pokušava da notorne činjenice, kao što je besomučna agresija od 78 dana i bombardovanje i delovanje UČK poništi svedocima pa da ispadne da nije...

SUDIJA MEJ: Moram vas zaustaviti. Mi smo čuli to što ste rekli. Sada se bavimo unakrsnim ispitivanjem i to ovog konkretnog svedoka. U preostalih deset minuta, da li želite još postaviti neka pitanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ću da postavljam pitanja dok imam mogućnosti da ih postavljam. Ne razumem samo zašto me

ograničavate. Teško je napraviti sad selekciju, ali vidim da je ovo jedinstven slučaj u svetu da se sud, makar i nelegalan, otvoreno stavlja na stranu terorizma.

SUDIJA MEJ: Da. Da. Postavite pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste upozorili policajce. Ne, imam pre toga pitanje. Rekli ste da su policajci išli po grupama toga dana, upadali u kuće, razvaljivali vrata i tako dalje?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Koji dan?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Taj kritični dan o kome govorite kad su upali i u vašu kuću i dan pre toga.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, i šta je pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitanje je, vi ste čuli pucnjavu u kući u kojoj je poginulo više ljudi, ali ništa niste videli. Da li je tako ili ne?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Čini se da se optuženi nije skoncentrisao na ono što sam ja govorio. Nije ga zanimalo da sluša ono što sam ja rekao.

SUDIJA MEJ: Gospodine Beriša, brže ćemo raditi ako ne budete iznosili komentare. Postavljeno vam je pitanje, molim vas da odgovorite?

SVEDOK BERIŠA: Događaji koji su se odigrali u dvorištu, njih sam video i to je bilo na udaljenosti od deset metara. Video sam srpske policajce kako tamo ubijaju civile, nedužne civile, nenaoružane civile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da su pucnjevi bili u kući i da su tamo policajci pucali, ja sam vrlo pažljivo slušao šta ste rekli, pored toga što ste govorili o dvorištu?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, takođe sam čuo pucnjeve i u kući, sobu po sobu i kuću je odmah zahvatio požar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste sigurni da niko nije pucao u policajce kad su ušli u kuću?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Jako sam siguran u to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li u kući nije bilo oružja uopšte?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Mislim da nije bilo oružja nego da policija nije ni došla tražeći oružje. Oni su tamo došli da ubiju albanske civile, muškarce i žene, i decu, i trudne žene. Jedan jedini razlog je bio zato što su oni bili Albanci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi ste Albanac?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vas nisu ubili.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Na sreću, ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome, kako zaključujete da su došli da ubiju Albance, a vas Albance nisu ubili?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Oni su otišli u kuću drugih ljudi, ne u moju kuću i moja porodica je spasena. Došli su u moju kuću sledećeg dana. To je bila druga grupa policajaca i došli su sa drugim zadatkom, da mi spale kuću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li postoji neka albanska porodica koja nema oružje sad na Kosovu?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne znam da li albanske porodice imaju oružje ili ne. Ja kažem da ja nemam oružje u mojoj kući, niti sam to imao pre rata, niti sam ikada imao oružje u kući. Uvek sam smatrao da su puške tek gomila gvožđa koja uzrokuje nesreću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da pređemo na vas. Rekli ste da su upadali u kuće, razvaljivali da pale, a onda ste objasnili da ste im otvorili vrata. Dakle, nisu vam razvalili vrata, vi ste im otvorili vrata? Da ili ne?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, sâm sam otvorio vrata, vrata koja nisu bila provaljena prvim udarcem policajca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste ih upozorili da se ponašaju pristojno i da su se oni posle tog vašeg upozorenja ponašali pristojno ili bar pristojnije, kako vi kažete?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Pa kakvo je to dobro ponašanje kad od vas traže hiljadu maraka da spase živote vaše porodice, a onda vam spale kuću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja samo konstatujem šta ste vi rekli, a vi ste upravo to rekli.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, to sam rekao. Posle početka tog dijaloga između mene i policajaca činilo se da su se oni donekle smirili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda su vam tražili sav novac, kako ste rekli, zapisao sam i stavio navodnice, sav novac. Vi ste rekli da im nećete ništa više dati jer šta su naumili to će uraditi, a oni su vas onda pustili?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, pustili su vas iako im niste dali, kako vi kažete, sav novac, iako ste ih upozorili da se ponašaju pristojno, ipak su vas pustili. I onda ste rekli, da se usredsredim na bitne stvari, da ste doneli tešku odluku, najtežu u životu, da idete u Albaniju. Preskačem ta vaša četiri dana u Prizrenu. A sad bi trebalo da se vi odlučite između dve stvari, pošto je očigledno da je ovde ključno pitanje da se dokazuje kako je navodno srpska vlast deportovala Albance, da se vi odlučite da li ste vi doneli odluku da idete u Albaniju ili vas je srpska vlast deportovala u Albaniju. Jedno i drugo ne može.

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Mislim da sam to juče dobro objasnio zašto sam otišao u Albaniju i ja to mogu ponovo reći, to je bila najteža odluka u mom životu. Međutim, ostati na Kosovu bilo je jako opasno u tom vremenu za Albance. Mislilo sam da treba da odem u Albaniju kako bih spasio svoj život i živote moje porodice. Kada se to sve završilo, vratio sam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne ulazim u vaše motive, ja samo kažem da ste vi odlučili da idete u Albaniju, a ne da vas je srpska vlast deportovala jer ste rekli da ste tu odluku doneli i pretpostavljam da ste tu rekli istinu. Razlog koji ste dalje pomenuli je bio da idete da ne otkrijete da ste bili očevidac nekih njihovih, kako ste vi ovde objasnili nedela, a policija koja vas je pustila da idete iz Suve Reke je nesumnjivo znala da ste tu bili i prethodnog dana. Prema tome, ne mogu da nađem ništa logično u vašem objašnjenju, jer ako su znali da ste očevidac...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, samo trenutak. Imate li pitanje? Pitanje pretpostavljam da glasi zašto vas je policija pustila da odete dan ranije, ako smatrate da su oni mogli odlučiti da vam naude ili da vas ubiju, budući da ste bili očevidac. Možete li nam nešto o tome reći ili ne?

SVEDOK BERIŠA: Policija me je pustila nakon što su mi uzeli 1000 maraka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Je li to vaš odgovor na pitanje?

SUDIJA MEJ: Da, to je njegov odgovor. Ukoliko nam prevodioci dozvole radićemo još pet minuta pre pauze. Gospodine Miloševiću, imate još pet minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo mi je teško da izvršim selekciju. Dakle, niste im dali sav novac koji su tražili pa su vas oni ipak pustili. Bili ste očevidac, a ipak su vas pustili. Prema tome, šta iz toga zaključujete, da li su oni želeli da vas ubiju ili da vas puste?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne znam, pitajte njih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ne možete da odgovorite na to pitanje?

SUDIJA MEJ: Nije na njemu da na to odgovori. To oni moraju odgovoriti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, vi tvrdite da Albanci nisu bežali zbog bombardovanja, da nisu bežali zbog sukoba na terenu između vojske i UČK, već su isključivo bežali zbog progona srpske policije i Vojske Jugoslavije. To je suština vašeg zaključka?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Mislim da su građani Suve Reke otišli zbog 50 žrtava koje su toga dana izgubile život u Suvoj Reci i žrtava i u selu Trnje (Termje) gde su nenaoružani muškarci i žene ubijeni. To je bila poruka poslata stanovništvu, idite jer ste u opasnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stanovništvo je dobilo tu poruku zbog ratnih dejstava. Da li smatrate da su ratna dejstva na terenu i okolini Suve Reke takođe bila poruka stanovništvu da se skloni od ratnih dejstava?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Pa, mogli su se onda zaštititi i u sopstvenim domovima, nisu trebali onda da napuste Kosovo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ako su u blizini njihovih domova bila dejstva i sukobi između vojske i policije i UČK, da li smatrate da su se i onda mogli zaštititi u sopstvenim domovima i da ne stradaju u dejstvima u tim sukobima?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne znam. Nisam živeo na takvim mestima. Blizu moje kuće u Suvoj Reci nikada nisu vođene borbe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na to o borbama između vojske i UČK ili policije i UČK dodajte i bombardovanje NATO-a u podršci UČK, pa kad sve to zajedno saberete, da li smatrate da je to poruka za stanovništvo takođe da beži od opasnosti kojoj je izloženo?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne, ne. Ljudi su se bojali samo srpske policije i vojske. To je bio razlog zbog kojeg su oni bili prisiljeni da napuste Kosovo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, bombardovanje nije bilo nikakav faktor, oni se bombardovanja nisu bojali?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Nisu se bojali bombardovanja NATO-a. Već sam rekao. Mi smo smatrali da je bombardovanje NATO-a nešto što treba radosno pozdraviti. Bili smo uvereni da će NATO bombe Kosovu doneti slobodu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jeste li videli koliko su leševa albanskih iz ruševina izvlačili u Prištini (Prishtina), u Prizrenu i u drugim gradovima koje je NATO bombardovao?

SUDIJA MEJ: O tome je već govorio i to nas dovodi, gospodine Miloševiću, do kraja. Sada je 11.15 h i unakrsno ispitivanje je završeno po našem sudu. Sada idemo na pauzu u trajanju od pola sata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, samo još jedno pitanje.

SUDIJA MEJ: Još jedno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada, gde i kome ste davali izjave o ovome što se desilo, mislim na organe ove institucije koja podnosi tužbu? Kada, gde i kome ste davali te izjave?

SUDIJA MEJ: Da li se sećate toga?

SVEDOK BERIŠA: Da, dobro se sećam. Prvu izjavu dao sam dok sam bio izbeglica u Albaniji, a drugu izjavu otprilike godinu dana kasnije u Suvoj Reci.

SUDIJA MEJ: U redu, sada idemo na pauzu.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, meni bi trebalo samo nekoliko minuta za unakrsno ispitivanje, posle pauze može?

SUDIJA MEJ: Dobro, da.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, izvolite.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Hvala, časni sudija. Ja bih vas zamolio samo za jedno vrlo kratko objašnjenje. Vi ste videli da smo mi do sada nekoliko puta samo reagovali postavljajući pitanja, učestvujući u unakrsnom ispitivanju, a tako smo postupili, odnosno bar ja do sada, samo iz jednog razloga – što vam je dobro poznato da Slobodan Milošević odbija da primi bilo šta od suda, pa tako ne prima ni iskaze koje su svedoci koje ispitujemo davali ranije istražiteljima Tužilaštva. Dakle, zasada smo se ograničavali samo na ta suštinska pitanja vezano za stvari koje Slobodanu Miloševiću apsolutno nisu poznate da su sadržane u njihovim ranijim iskazima. Ja vas zato molim samo za nekoliko pitanja u vezi jednog jedinog i uvek, po meni, bar tako ja procenjujem, suštinskog pitanja koje se tiče svedočenja ovog svedoka. A evo o čemu je reč. Gospodine Beriša, vi ste juče kada ste svedočili potvrdili da ste sa nevelikog rastojanja videli kako je ubijeno četvoro ljudi: Fatime (Fatime), Faton, Nedžad (Nexhat), Sedat (Sedat) i Bujar (Bujar). To je tačno?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Rekao sam da sam sa male udaljenosti video kako su dvojica ljudi ubijeni, Bujar i Sedat Beriša, a onda sam ispred svoje kuće video da je u dvorištu te kuće ubijeno četvoro ljudi koje sam mogao da prepoznam, a to su bili Fatime Beriša, Hava Beriša (Hava Berisha), Nedžad Beriša i Faton Beriša. To sam rekao juče.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Tako sam vas i ja shvatio i razumeo. Međutim, da li ste vi 21. aprila 1999. godine, kada ste ispitivani od istražitelja u Tirani, u Albaniji kazali sledeće: da ste sa deset metara gledali i da ste videli kako su iz te dve kuće postrojili četvoro muškaraca, znači postrojili, četvoro muškaraca, Fatona, Nedžada, Sedata i Bujara i onda ih ubili, drugim rečima da su ih streljali?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Ne sećam se da sam to konkretno rekao u Albaniji. Ako jesam, to mora da je došlo do greške prilikom prevođenja. Istina je ono što sada kažem, da sam video dvojicu da su ubijeni, a da sam posle toga video četiri leša svojih rođaka koji

su dovučeni do leševa te dve osobe koje sam video kad su ubijene. Tako sam rekao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste potpisali taj iskaz istražiteljima. Vama je taj iskaz pročitao. Tada niste imali primedbe?

SVEDOK BERIŠA – ODGOVOR: Da, ali sam siguran da je došlo do greške u prevodu, čak i drugi put kada mi je čitana ta izjava.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala vam.

TUŽILAC ROMANO: Časni Sude, ja nemam pitanja. Samo sam htela da naglasim da su sve izjave koje su uzete od ovog svedoka dostavljene optuženom.

SUDIJA MEJ: Da. Gospodine Beriša, hvala što ste došli pred Međunarodni sud da svedočite. Ovim je završeno vaše svedočenje i možete se povući.

SVEDOK BERIŠA: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC NAJS: Mi smo spremni da pozovemo sledećeg svedoka. Njega će ispitivati gospodin Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD: Tužilaštvo poziva Ajmane Behrami (Ajmane Behrami) kao sledećeg svedoka. Dok čekamo da se svedokinja uvede u sudnicu, u odgovoru na zahtev Veća da se doda još jedan red u kojem bi se pominjale tačke u optužnici na koje se odnosi svedočenje, ja sam sada pripremio novu verziju rezimea u kojoj sam dodao par rečenica koje se na to odnose. Uz to, ima i nekih tipografskih promena i imam kopije za Veće, za amikuse i za optuženog. Dakle, reč je o malim popravkama i dodatku koji ste tražili. Druga stvar, pre nego što svedokinja uđe u sudnicu, molim da joj se zakletva pročita, dakle da joj se svečana izjava pročita i prevedete jer, koliko sam shvatio, svedokinja je nepismena.

SUDIJA MEJ: Kako možemo da joj pročitamo svečanu izjavu?

TUŽILAC RAJNEFELD: Mi nemamo nikoga ko govori albanski u sudnici, pa prema tome možda možemo da joj pročitamo na engleskom, a onda prevodioci mogu to da prevedu.

SUDIJA MEJ: Vi pročitajte na engleskom, a onda će prevodioci to prevesti. Molim da se uvede svedok. Zastupnik će vam pročitati svečanu izjavu. Molimo vas da je ponovite kada vam je prevodioci prevedu na albanski. Čućete je u svojim slušalicama.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala, časni Sude. Gospođo, molim vas, ponavljajte za mnom: „Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.“

SVEDOK BEHRAMI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala vam. Izvolite sest. Gospođo, molim vas recite nam ime i prezime?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ajmane Behrami.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko sam shvatio, vi sada imate 32 godine, vi ste Albanka, Muslimanka, sa Kosova, i udovica ste. Da li je to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ne dobijam prevod.

SVEDOK BEHRAMI: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li sam dobro shvatio, vi imate četvoro dece koja su preživela?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Imala sam petoro dece, sada imam četvoro.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Na to ćemo se vratiti malo kasnije. Hvala vam. U martu 1999. godine, da li sam dobro shvatio, vi ste živeli u selu koje se zove Izbice (Izbice)?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A to se nalazi u opštini Srbica (Skenderaj), je li tako?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U to vreme, u martu 1999. godine, da li ste bili udati?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, bila sam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je vaš suprug živio sa vama kod kuće?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta se desilo sa vašim suprugom?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Moj muž je umro.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kad?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: U maju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se nešto desilo sa vašim selom u martu 1999. godine?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, jeste.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je vaš suprug bio kod kuće kada se to desilo u vašem selu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, nije bio.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gde je bio?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: U planini.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate šta je tamo radio?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je još neko bio u planini u to vreme, koliko je vama poznato?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, ali ne znam ko, ja sam bila kod kuće.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vratićemo se na to kasnije takođe. Da li je vaš suprug bio pripadnik bilo kakve organizacije?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, on je bio zemljoradnik.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pored toga što je bio zemljoradnik, da li se on kasnije priključio nekoj organizaciji?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate za postojanje organizacije koja se naziva OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko je vama poznato, da li je vaš suprug na bilo koji način učestvovao u OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste nam već rekli da je vaš muž umro u maju. Je li to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste saznali kako je umro?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nisam bila tamo, a od drugih sam čula da je ubijen.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste čuli pod kakvim okolnostima je ubijen?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: U planinama, tamo je bio.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate šta je tamo radio?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ništa ne znam, nisam bila tamo, ništa nisam videla.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Idemo dalje, pa ćemo se vratiti na to. Već ste nam rekli da ste znali za postojanje grupe koja se zvala OVK. Da li je to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta ste znali o njima i kako ste to saznali? Ili, dozvolite da preformulišem, gde su oni bili i šta su radili u području vašeg sela, ako su bilo šta radili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: U samom selu niko nije bio. U okolnom području da, ali ja ne znam šta su radili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate za borbe do kojih je došlo u okolnom području između OVK i pripadnika Vojske Jugoslavije?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne. Ništa nisam videla. Ne znam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste znali da je bilo borbi u tom području?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, čula sam to. Čula sam da je bilo borbi u okolnom području. To sam čula.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je vaš muž ikada bio pripadnik OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je bio pripadnik OVK kada je poginuo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Bio je civil.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Shvatam da je bio civil, ali rekli ste da je bio pripadnik OVK, da je bio u planini i da je poginuo. U vreme kada je poginuo, da li je bio pripadnik OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne. On je samo otišao u planine da se skloni.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Rekli ste nam da je u jednom trenutku vaš muž bio pripadnik OVK. Kad je to bilo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Pre, u prošlosti.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se sećate kad je to bilo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne sećam se.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je to bilo 1999. ili 1998. godine, ili u nekom drugom vremenskom periodu? Možete li nam reći barem otprilike, ako ne znate tačne datume.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne, nije bilo 1998. godine, možda 1999.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se sećate nekog konkretnog događaja koji ga je možda naveo da se pridruži OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Zamoliću vas da nam ukratko opišete kako je izgledao život u vašem selu pre izbijanja ovih teškoća u martu 1999. godine. Možete li nam opisati kako je izgledao život u selu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Bilo je teško.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kada kažete „teško“, možete li nam navesti primere, na koji način je život bio težak pre marta 1999. godine?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Bilo je teško živeti jer nismo mogli slobodno da odlazimo od kuća, pogotovo mlađi ljudi.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta vas je sprečavalo da odlazite od svojih kuća, ko je radio šta?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nisu mogli da izlaze na ulicu jer srpska policija nije dozvoljavala da to rade, ako bi ih našli, pretukli bi ih, opljačkali, svašta bi im uradili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se sećate jednog događaja u martu 1999. godine, kada je NATO počeo sa vojnom vežbom u jednoj susednoj zajednici?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ništa se nije desilo u našem području.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li nam reći gde se nalazi Srbica, koliko je to daleko od vas?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam. Ne mogu vam to reći, to je daleko od nas.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se sećate jednog incidenta u kome je učestvovao NATO, a tiče se Srbije?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Pričaju da je došlo do napada na fabriku municije tamo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. Sada bih vas zamolio da se pozabavimo vremenom dva dana posle tog napada NATO-a na fabriku municije u Srbici?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: 28. marta, dva dana su bombardovali selo i okolna sela Broćnu (Buroje), Vitak (Vojnike), Obilić (Kopiliq), Ličina (Liqina). To su okolna sela, njih su granatirali dva dana, posle dva dana su došli u Izbice.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Tu ću vas zaustaviti. U transkriptu piše da ste vi rekli: „28. marta, dva dana su bombardovali selo“. O kome govorite? Ko je bombardovao selo, NATO ili neko drugi?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne NATO, srpska policija i vojska, ne NATO.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, kada kažete „bombardovali“ da li vi zaista mislite na bacanje bombi ili mislite na granatiranje ili mislite na nešto drugo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Mislim na granatiranje, ne mislim na bombardovanje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li objasniti Veću svojim rečima šta se desilo sa vašim selom?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: 28. marta od ujutro, negde u 7 sati ujutro čuli smo granatiranje, čuli smo različite vrste pucnjave. U 11 smo videli kako šest tenkova dolazi u selo. Bilo je i drugih vozila, ali se ne sećam. Onda su opkolili selo sa svih strana i nas su sve okupili, žene, decu, starije. Onda su pešadijske trupe došle u selo. Deca su se bojala, počela su da plaču, a onda su oni odvojili muškarce od žena. Postrojili su muškarce, a nas su prisilili da krenemo u pravcu Albanije. Muškarce su tamo ostavili, a mi smo otišli. Ja sam išla sa svoje petoro dece i onda su srpski vojnici tražili da im damo novac. Ja sam im dala nemačke marke i posle, 100 nemačkih maraka, i pošto smo pešačili oko 30 metara, stigli smo do jednog brda Apaša (Apasha). Tu smo seli i videli smo kako pale selo. Tu smo ostali dva-tri sata, ne sećam se baš dobro, ali čuli smo pucjavu i čuli smo da su ubili 108 ljudi. Ja to nisam lično videla, samo sam to čula od drugih.

SUDIJA MEJ: Da se zaustavimo tu za trenutak.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Časni Sude, ja sam mislio da pustimo svedokinju da ispriča svojim rečima, a onda ću se ja vratiti i tražićemo detalje. Zaustavićemo se trenutak i ja ću vam postaviti neka konkretna pitanja da bismo popunili neke praznine. Da li to shvatate, gospođo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Rekli ste nam da kada je počeo napad na vaše selo došlo je do granatiranja. Da li je to tačno? Kakve posledice je to granatiranje imalo na vaše selo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Šta mislite pod tim kakve posledice? Ne razumem pitanje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je došlo do oštećenja? Šta su ljudi radili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Okupili smo se na jednom mestu. Oni su granatirali svuda oko nas i kao što sam rekla, došla je pešadija.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ih nazivate pešadijom. Možete li nam reći koliko je bilo vojnika pešadije koji su došli u vaše selo, otprilike?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Otprilike mnogo, ne mogu da kažem tačno koliko. Ne bih mogla to reći koliko ih je došlo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Mislim da ste takođe rekli da je bilo i policije. Da li sam u pravu? Jeste li rekli pešadijske trupe i policija ili ste samo rekli pešadijske trupe?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Izvinjavam se, to je moja greška. Moje pitanje nije bilo precizno. Kada kažete da, da li to znači i vojska i policija?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Takođe ste pomenuli šest tenkova. Šta mislite kada kažete tenkovi?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Tenkovi. Mislim na tenkove.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Takođe ste rekli da je bilo i drugih vojnih vozila. Je li to tačno? Klimanje glavom nam ne pomaže. Morate da kažete.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim da se svedokinji pokaže dokazni predmet 17 i 18. Počecemo sa dokaznim predmetom 17. Molim vas, pogledajte ovaj dokazni predmet. Molim sudskog poslužitelja da prvo da dokazni predmet svedokinji pa ćemo ga onda staviti na grafoskop. Tu su četiri stranice sa fotografijama. Molim vas, pogledajte ove četiri stranice, uzmite ih u ruku i pre nego što date bilo kakav komentar, pogledajte sve četiri stranice.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Nisam siguran da ste pogledali sve četiri stranice, ali vidim da ste se zaustavili na jednoj konkretnoj fotografiji i da pokazujete na nju. Da li vidite i na jednoj od

ovih fotografija neko vojno vozilo koje izgleda kao tenk, koje ste nam upravo pomenuli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ovaj pod brojem 6.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim vas da poslužitelj stavi tu fotografiju broj 6 na grafoskop tako da sudije mogu da vide šta je svedok odabrao. U redu. Gospođo, vi ste sa dokaznog predmeta 17 na kome se nalazi 15 fotografija odabrali fotografiju broj 6. Da li to izgleda kao vozilo koje ste vi nazvali tenkom koje je došlo u vaše selo 28. marta?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. To sam videla kako dolazi u naše selo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Molim da se svedoku takođe pokaže dokazni predmet 18. Molim vas, prvo ga pokažite svedoku pa ga onda stavite na grafoskop. Gospođo, molim vas pogledajte ovaj dokazni predmet 18. To je jedan niz fotografija na jednom komadu papira. Vi ste nam pominjali pešadijske trupe i policiju. Da li i na jednoj od ovih fotografija vidite bilo koju uniformu koja izgleda kao uniforma pešadijskih trupa koje ste videli u vašem selu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. Ova ovde.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li tu ima broj?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Broj 9.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim sudskog poslužitelja da to stavi na grafoskop.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: A broj 6 je policija.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, policija je nosila uniforme kao na broju 6.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne, nije to ta uniforma.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U čemu se razlikuje?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Boje su bile nešto svetlije. Svetloplava i tamnoplava.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. Molim da stavite ovaj predmetni dokaz 18 na grafoskop tako da sudije mogu da vide, prvo broj 9, mislim da je to pokazala svedokinja, ne vidi se dobro. U redu. Hvala vam. A onda policijska uniforma nešto kao broj 6, ali svetlije plava. Je li tako, gospođo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim vas pokažite fotografiju broj 6. To je, dakle, policija na broju 6. Je li tako?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Mislim da ste nam rekli da, kada su ti ljudi došli u vaše selo, muškarci su odvojeni od žena.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kako to da ste odvojeni? Kako ste se okupili da budete odvojeni?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Pošto je došla pešadija, kao što sam rekla, oni su naredili da se muškarci odvoje od nas žena, a mi žene smo krenule u pravcu Albanije. Nama su naredili da krenemo u pravcu Albanije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pretpostavljam da ste u jednom trenutku svi bili kod kuće. Kako to da ste napustili svoje domove i gde ste prvo otišli, pa onda ste bili razdvojeni?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Mislite, kad su nas razdvojili od muškaraca?

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ne, vraćamo se malo unazad. Stigla je pešadija.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: A da, shvatam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kako ste vi napustili svoje domove i gde ste otišli da se okupite onda kada su vas razdvojili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Bili smo oko 30 metara udaljeni od svojih domova, okupili smo se u polju, na pašnjaku, bilo nas je oko 3.000.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su te 3.000 bili sve civili, stanovnici Izbice?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne. Tu su bili stanovnici i okolnih sela, ne samo iz Izbica.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A da li znate kako su ti ostali ljudi završili na tom velikom polju ili pašnjaku?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Oni su došli zato što su mislili da je kod nas bezbednije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li sam dobro shvatio kad kažete da su ti ljudi otišli iz okolnih sela i prvo došli u Izbicu i onda se pridružili stanovnicima Izbice u tom polju?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I mislim da ste nam onda rekli da su vas razdvojili. Kako je do toga došlo? Ko vam je rekao šta da uradite? Ko je izdao naređenja, a ko je to izvršio? Šta se desilo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Srpska policija i vojnici, oni su bili izmešani. Sećam se da je jedan od njih nama govorio na albanskom „idite pravo u Albaniju“. I onda su tražili od muškaraca da sednu sa strane, a nama su naredili da idemo za Albaniju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li vam se činilo da je neko od njih glavni?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, on je, imao je oznake. Ne znam, ali mislim da je on imao viši čin. On je imao oznake na ramenu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je ta osoba na koju mislite bila vojnik ili policajac?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne, bio je policajac.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A da li ste tamo videli bilo koga ko je na neki način komunicirao s nekim? Da li je neko imao radio, ručni radio-aparat?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, da. Videla sam. Imao je radio-stanicu u ruci.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A šta je radio sa tom radio-stanicom? Da li ste ga čuli kako govori?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Govorio je, ne znam šta je rekao, on je govorio na srpskom. Ja sam videla da je nešto govorio, mi smo bili uplašeni, bojali smo se šta će nam uraditi, da li će nas pobiti ili će nas proterati. Ne znam šta je govorio, to je bilo na srpskom.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ta osoba koja je imala radio je govorila srpski, dakle?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Za to vreme, kako su se prema vama odnosili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Rekla sam vam da su nas naterali da krenemo putem. Mi smo otišli do jednog drugog sela i tu smo ostali.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Rekli ste da su vam rekli da idete u Albaniju. Je li to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ko je to učinio?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Srpski vojnici i policajci. Svi su bili izmešani tamo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li vam je bilo dozvoljeno da uzmete sa sobom bilo kakve automobile, traktore, prikolice, bilo kakvo sredstvo transporta?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne, ništa. Sve smo ostavili u selu. Išli smo peške.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko žena i dece je krenulo peške?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Oko 3.000 ljudi, ne mogu vam dati tačan broj. Bile su samo žene i deca. Rekla sam, muškarci su ostali, oni su ih razdvojili od nas.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate otprilike koliko je muškaraca ostalo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Oko 150 ili 160. Ne mogu biti sigurna.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A gde su bili ostali muškarci?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Šta mislite pod tim ostali muškarci?

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko sam shvatio, bilo je oko 3.000 žena i dece i oko 150 muškaraca. Da li znate jesu li to bili svi muškarci iz sela ili je bilo još muškaraca na nekom drugom mestu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne. To su bili stanovnici iz svih drugih sela, ljudi koji nisu mogli da se sklone u planini i došli su tu u Izbicu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, oni koji nisu mogli da odu u planinu, došli su u Izbicu i oni su okupljeni u tom polju. Je li to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A ti muškarci koji su ostali, možete li reći Veću kojih godina su bili ti muškarci, tih 150 ili 160 muškaraca?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Od onih koji su bili stari 95 godina do onih koji su imali 30, 40 godina.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta se desilo sa dečacima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Oni su otišli u planinu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kada ste krenuli na putu za Albaniju, kako su vam naredili, koliko je vama poznato, da li se iko pokušao vratiti u selo i ako jeste, šta se desilo s tim osobama?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nekoliko žena je htelo da se vrati u selo da vidi šta se dešava. Mi smo videli da celo selo gori, čuli smo pucnje, ubijanje ljudi, ali su one htele da vide sopstvenim očima šta se dešava, okrenule su se, ali nisu mogle da idu više od deset metara jer je policija pucala u vazduh i naterala ih da se vrate i da idu natrag, da idu u Albaniju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su vam rekly šta su videle?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne. Ništa nisu videle jer policija im nije dozvolila da se vrate i da uđu u selo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U svom ranijem svedočenju ste rekli da je celo selo gorelo. Da li ste vi to mogli lično da vidite?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, da. Videla sam to sopstvenim očima. Sve je bilo zahvaćeno vatrom, sve je zapaljeno, traktori i sva naša imovina.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kada govorimo o traktorima koji su zapaljeni, da li se vi sećate jednog događaja koji se odnosi na dve starije hendikepirane žene?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. Njih su zapalili u traktoru. Jedna je žena Feiza Hodže (Feiz Hoxha) a druga je žena Hajze (Hajze). Mi smo ih tamo ostavili, nisu mogle da hodaju. Nismo mogli da ih povedemo. Oni su ih zapalili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su one bile žive na toj prikolici traktora kada ste vi otišli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, bile su žive.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kada ste otišli iz svog sela i krenuli za Albaniju, da li su vas bilo kakve trupe, vojnici ili policajci ili bilo kakve druge trupe sprovodile na vašem putu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Sve vreme su nas sprovodili vojnici i policajci. Ne mogu da se setim ko tačno. Kada smo otišli

u Obilić, išli smo u stroju, moja sestra je nosila mog sina koji je bio star samo šest nedelja, a oni su granatirali tu kolonu i ubili su dve kćerke mog strica, i to je to što se desilo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dok ste išli prema Albaniji, sprovodili su vas policajci i vojnici. Da li nam to kažete?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko daleko ste stigli pre nego što je došlo do tog granatiranja? Da li ste dugo hodali ili...

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Kada su počeli granatiranje, moja tri sina su odvojeni od mene i otišli su u drugo selo, a mi smo morali da pešačimo od Srbice u pravcu Albanije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko sam razumeo, nisu vam poznate razdaljine, ali možete li nam reći koliko dugo ste pešačili pre nego što je došlo do granatiranja?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Odatle smo pešačili otprilike pola sata.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li biste mogli da nam kažete da li znate, da li ste u to vreme znali put do Albanije? Da li ste znali kuda da idete? Da li ste imali na umu kojim pravcem da idete?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ja nisam znala. Nikad to nisam znala.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ovo granatiranje do kojeg je došlo, možete li nam opisati kako je to izgledalo. Pretpostavljam da ste bili u koloni, ispred vas je bilo još ljudi? Je li tako?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. Ja sam bila usred kolone.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, vi ste bili usred kolone. Da li ste vi u tom trenutku nosili nekoga?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nosila sam svog sina. Pešačili smo i onda su granatirali kolonu, a pre nego što je to počelo, moja sestra je preuzela mog sina i ona ga je nosila. Mi smo peša-

čili. Kada je počelo granatiranje, kolona je podeljena na dva dela i pola nas se tu zaustavilo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko je star bio vaš sin kojeg ste vi nosili i kojeg je onda preuzela vaša sestra?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: On je imao šest nedelja. Bio je star šest nedelja.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste ga tada dojili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, do tada sam ga dojila, ali ne u tom trenutku.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Shvatam to. Dakle, vaša sestra je preuzela vašeg sina i nosila ga neposredno pre nego što je došlo do granatiranja. Je li tako?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, neposredno pre nego što je došlo do granatiranja.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I vi ste nam rekli da, kada je došlo do granatiranja, kolona izbeglica je prekinuta i podeljena u dva dela, krenula u dva pravca?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gde ste vi pošli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Mi smo se tu zaustavili i policijske snage su nas okrenule i mi smo se vratili prema selu Broćna, tako mi zovemo to selo i mi smo tamo seli u jednu livadu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A šta je bilo sa vašom sestrom i bebom?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Moja sestra je krenula prema selu Tušilje (Tushile). Ja u tom trenutku nisam videla moju sestru i decu, jer je moja sestra krenula prema selu Tušilje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, da rezimiramo. Vaša sestra i vaša tri sina su krenuli u drugom pravcu, razdvojeni ste?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Izvinjavam se što moram ovo da vas pitam, ali posle tog događaja, da li ste ikada ponovo videli svoju bebu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Moju bebu. Ne, ne. Ona je umrla. Ona je umrla od gladi. Nisu imali čime da je hrane.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I vi ste kasnije dobili tu informaciju od svoje sestre?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. Posle rata sestra mi je rekla da je beba umrla, jer nije mogla ničim da je hrani. Niko nije mogao da je doji i beba je umrla.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Posle tog događaja sa granatiranjem, šta se onda desilo? Znam da se kolona podelila na dva dela. Šta se desilo sa vašom grupom? Šta nam možete reći o grupi u kojoj ste vi bili?

SUDIJA KVON: Izvinite, gospodine Rajnefeld. Pre nego što nastavimo, možete li malo pojasniti ovaj incident sa granatiranjem. Ko je granatirao kolonu?

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Svakako. Da li znate odakle su došle granate? Vi ste pešačili u koloni i onda se nešto desilo. Otkle su došle granate?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Granate su došle odozgo, bila su neka crvena svetla i onda su pale na nas i mi smo se razbežali.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate ko vas je granatirao?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Srbi, vojska, policija.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste videli tenkove ili drugu vojnu opremu, vojno oruđe koje bi objasnilo odakle su došle granate?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, da. Nešto dalje, ne mogu da kažem koliko je to bilo daleko od nas, ali otprilike na pola sata puta od tih brda tu su bili, odatle su nas granatirali. Mi smo išli prema selu Tušilje, to je bila slobodna zona, jer nismo ništa jeli.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je kolona u to vreme išla u pravcu u kom su joj rekli da ide kad je počelo granatiranje ili je kolona išla u nekom drugom pravcu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Mi smo hteli da idemo u selo Tušilje jer je tamo manje sveta i hteli smo da se pridružimo nekim ljudima tamo, rekli su nam da je tamo bezbednije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li govorite o trenutku pre granatiranja?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, to je bilo pre granatiranja. Hteli smo da se pridružimo drugima u selu Tušilje, a granatiranje je podelilo kolonu na dva dela i tada je moja sestra otišla sa moje dve kćerke.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Shvatam to. Dakle, selo Tušilje gde ste vi hteli da idete, da li je to bilo u drugom pravcu od pravca u kome su vam rekli da idete?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: To je bilo u pravcu Srbije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je to pravac u kojem su hteli da idete vaši pratioci, odnosno Srbi koji su vas sprovodili ili je to bilo u nekom drugom pravcu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: To je bilo u pravcu u kojem smo mi hteli da idemo, jer Srbi su hteli da idemo u pravcu Albanije, ali nam nisu dozvolili da idemo u pravcu u kojem smo mi hteli da idemo i počeli su sa granatiranjem.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, posledica granatiranja je bila da ste vi na kraju završili u pravcu Albanije, umesto da idete u pravcu u kojem ste vi hteli da idete. Da li nam to kažete?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Mi smo hteli da idemo u pravcu kojim smo mi hteli da idemo, a kad smo tamo krenuli, oni su počeli da granatiraju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I da li ste zbog granatiranja onda krenuli u pravcu kojim su oni hteli da idete?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, oni su okrenuli kolonu i usmerili nas u drugom pravcu, u pravcu Albanije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Shvatam. Sada, nakon što je završeno granatiranje, ili prvo nam recite koliko je dugo trajalo granatiranje?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Trajalo je oko 15 minuta. Mi smo ležali na zemlji 15 minuta. Granatiranje nije prestajalo, a kada je granatiranje prestalo, prisilili su nas da idemo u drugom pravcu, ne u pravcu u kojem smo mi hteli da idemo i onda smo stali u jednom polju da se odmorimo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Nakon što je granatiranje prestalo, da li ste videli još neke uniformisane ljude kako stižu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Srpsku policiju, vojnike.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se sećate kakve su uniforme oni nosili, kakve boje?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne sećam se jer sam bila uznemirena. Duž celog puta su bili srpski policajci i vojnici.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je iko poginuo tokom tog granatiranja i da li vi lično to znate?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nisam poznavala te osobe. Poginula je žena sa dvoje dece, ali ja ih nisam poznavala.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kada su došli ti dodatni policajci, mislim da ste rekli da su to bili policajci, da li se sećate šta su radili? Da li se vašoj koloni izbeglica pridružio i jedan muškarac?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, kada su nas okrenuli da idemo u drugom pravcu bilo je muškaraca, Redžep Tači (Rexep Thaci) i Hadži Tači (Haxhi Thaci).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta se desilo, ako se išta desilo, toj dvojici muškaraca?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ja sam im prišla i pitala sam ih u kom pravcu treba da idemo, jer htela sam da se pridružim svojoj deci i da se nađem ponovo sa njima.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se nešto dogodilo s tom dvojicom ljudi?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Pa oni su želeli da odu u Izbicu. Opljačkali su nas i sve što smo imali su nam uzeli i počeli su nas pitati gde je Hašim Tači (Hashim Thaci), počeli su nas udarati nogama. Deca su počela da plaču, a muškarci su ležali na zemlji.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koji muškarci?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Hadži i Redžep.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li videli da li se onda njima nešto dogodilo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. Bila sam u konvoju sa dvoje dece i začula sam rafal i oni su ih ubili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kada kažete da su ih ubili, na koga mislite?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Na policajce.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kakav je učinak imala ta pucnjava na vas i na žene i decu sa vama?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Bilo nam je još teže. Nismo znali gde da idemo. Kad smo videli da su njih ubili, nismo znali kuda da idemo. Sa nama nisu bila naša deca. Ne znam kako da vam to opišem, to je bilo grozno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kažete, izvinjavam se, kažete da su vas opljačkali i da su počeli da vam govore ružne stvari. Šta su vama uzeli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Uzeli su novac od žena, ne govorim o sebi. Opljačkali su nas, vređali su nas i zatim su nam pokazali da idemo u smeru Kline (Klina).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, da li su oni dobili novac?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Kada su nam rekli da idemo prema Klini, tamo je bilo blata, bio je potok kroz koji je tekla voda. To je bilo u selu Jošanica (Jashanice), tamo su bili samo žene i deca,

tamo su bila tri tenka, jedan je bio ispod mene, jedan je bio ispred, jedan iza, jedan u sredini. Oni su želeli da nas pregaze tenkovima.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jesu li?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. Da, na putu. Mi smo bili na putu dole kod potoka.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kad kažete opljačkali su nas, šta tačno mislite? Šta su tačno vama uzeli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ja sam bila tamo, a oni su bili dole na putu i rekli su mi na albanskom, jer ja ne razumem srpski, a oni su govorili na srpskom, a onda me je jedan od njih, nama se obratio na albanskom i rekli su nam: „Dajte nam 1000 maraka da spasite svoju porodicu“ i onda su tražili 5000 maraka da izađemo iz konvoja, ali nismo ništa mogli učiniti, mi smo bili samo žene i deca.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Rekli ste nam da su vam rekli da idete prema Klini. Jeste li otišli za Klinu sa tim konvojem? Jeste li hodali prema Klini?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne. To je bilo u smeru Kline, a oni su išli od Bročne prema Jošanici, tamo su hteli da nas pregaze tenkovima.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro, jeste li vi na kraju krenuli u smeru Albanije?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kuda ste otišli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Uzeli su nam 5000 maraka, opljačkali su nas, nešto su uzeli od nekih žena, a zatim su nas prisilili da idemo prema Klini.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A da li je Klina bila u smeru Albanije ili ne?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. To je na putu prema Albaniji. To se zove Begova Klina (Klina E Begut).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I kad ste došli u Klinu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Kad smo došli u Klinu, morali smo da idemo natrag zato jer su zapalili mlin u Klini. Bili smo uplašeni, bili smo prisiljeni da idemo natrag. Oni su nam rekli da uzmemo decu, da idemo natrag i nismo prešli ni 100 metara kad su nas zaustavili i pitali nas kuda idemo. I oni su nam, onda nisu dozvolili da uzmemo svoju decu, morali smo da se vratimo do policijske stanice u Klini. Tada je kolona zaustavljena i nisu nam dozvolili da se vratimo po decu. Ja sam se vratila, išla sam kroz Klinu. Klina je bila u plamenu, tamo je bila policijska stanica.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro, razumem da je u Klini došlo do konfuzije. Jeste li vi na kraju otišli prema nekom drugom selu ili gradu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. Otišli smo iz Kline u Đakovicu (Gjakove). Tamo smo ostali jednu noć na putu, oni su nam rekli da ostanemo tamo. A zatim, rano ujutru, neki muškarci iz Kline su nam se pridružili. Oni su vodili konvoj. To je tada bio još veći, još duži konvoj jer su nam se pridružili ljudi iz Kline. Hodali smo ceo dan, a negde pred veče jedan seljanin iz Kraljana (Kralan) nam je dao nešto hrane, jer nismo mogli ići sve do Albanije a da ništa ne jedemo i ne pijemo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kad kažete oni su nam rekli da idemo u Đakovicu na koga mislite, ko su to oni? Jesu li to oni isti Srbi pratioci koji su vas pratili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, to su bili isti Srbi, uvek isti Srbi, srpski vojnici. Oni su nas pratili celim putem.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li putem dobili poruku od nekoga u ime OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne shvatam vas.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro, vratimo se malo unatrag. Ako sam vas dobro shvatio, vas su na kraju ispratili do opštine Đakovica.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I dok ste bili na putu za selo Glođane (Gllogjan), da li znate to selo? Možda to loše izgovaram, Glođani.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Rekli su nam da idemo prema Đakovici, a zatim smo se dve noći odmarali u Kraljanu. Zatim smo otišli u selo u kojem smo bili nešto sigurniji, to je bio Glođan.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Na putu u Kraljane, da li ste od nekoga dobili neku poruku, poruku da idete u tom smeru?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, jedan seljanin iz Kraljana je došao i rekao „Idite u Kraljane“.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li vam je on rekao zašto treba tamo da odete ili ko vam šalje tu poruku?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: On nam je rekao da odemo u Kraljane i tamo su nam dali hleba i mogli smo se odmoriti, jer trebalo bi nam nedelju dana da dođemo do Albanije, a ništa nismo imali da jedemo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi znali da je OVK aktivna u tom području?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, nisam znala ništa o tome.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta se dogodilo kad ste došli u Kraljane?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Kad smo došli u Kraljane tamo smo jeli i pili, a onda su nas prisilili da odemo u Glođane i tamo smo ostali četiri dana, a selo su granatirali celu noć i ceo dan.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro, da vidim da li sam vas shvatio. Dobili ste poruku od jednog seljana, koju vam je on dao u nečije ime, da treba da odete u Kraljane. Da li je to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Taj seljanin, to nije bio neki Srbin u uniformi?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, nije, to je bio Albanac. To nije bio Srbin, to je bio Albanac.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro. Znači, vi ste želeli da odete u Kraljane. Jesam li vas dobro shvatio?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ali isto tako rekli ste nam da vas je pratila srpska policija i vojnici. Da li su oni želeli da idete u Kraljane?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne. Oni su nas samo odveli na put, a kad smo otišli prema Kraljanima nisu ništa učinili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Znači, dozvolili su vam da idete tamo gde ste hteli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I kad ste vi došli tamo, Kraljane su granatirane?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, Kraljane su granatirane pa smo onda otišli nešto niže do sela Glođane.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste dobili hranu u Kraljanima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ko vas je nahranio?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Tamo su bili Albanci, oni još uvek nisu otišli iz svog sela. Oni su nas nahranili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dok ste bili u tom selu, da li su se onda tamo pojavili još neki vojnici ili pripadnici paravojnih formacija u vojnim vozilima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, nismo dugo ostali u Kraljanima, samo dva dana. A u Glođanima smo bili tri dana, tamo nije bilo vojnika. I onda su granatirali Glođane, a zatim rano ujutro su

došli sa tenkovima, mnogo njih i mnogo vozila, i tamo smo se u Glođanima onda okupili i zaštitili u crkvi.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro, sada ste znači u Glođanima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro. Znači, tamo su se pojavili ti vojnici i tenkovi. Pomenuli ste mnogo tenkova?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su vam ti ljudi u uniformama dali neko objašnjenje zašto su tamo došli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne. Došli su i prisilili nas da ponovo idemo u Albaniju. Rekli su ljudima u Glođanima: „Vi ste različiti, vi ste iz Drenice“, jer pola konvoja je bilo iz Drenice i rekli su nam da se ne mešamo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Znači, oni nisu želeli da se ljudi iz vašeg sela mešaju sa ljudima iz Drenice. Da li ste vi tako shvatili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ljudi iz Glođana su takođe Albanci, ali oni su katolici i njima je rečeno da ostanu u svojim kućama.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta se onda dogodilo sa katolicima? Jesu li oni krenuli sa vama ili su otišli negde drugde?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne. Oni su ostali tamo gde su bili, i rekli su nam da idemo ponovo putem nazad prema Kraljanima. Kad smo došli tamo, selo je bilo spaljeno i onda su nam rekli da idemo u Klinu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, hajde da to razjasnimo. Ko su ti oni, a ko su mi? Rekli ste „oni su nam rekli“. Da li se to odnosi samo na grupu iz vašeg sela, iz Izbice?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, oni nisu znali da smo mi samo iz Izbice, mi smo iz cele Drenice, iz svih sela u okolini Izbice.

Oni nisu mogli razlikovati ko je došao iz kog sela. Mi smo bili svi iz Drenice.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ali katolicima su rekli da ostanu kod kuće. Da li nam to govorite?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

SUDIJA MEJ: Gospodine Rajnefeld, kad bude pogodan trenutak...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kao što vidite, sada sam pri dnu 16. paragrafa, imam još samo dva pitanja, onda možemo ostalo nastaviti posle ručka. Rekli ste nam i opisali sve lokacije koje ste prošli po putu. Jeste li prošli i kroz manja sela ili zaseoke čija imena možda ne znate?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. Bilo je mnogo sela, ali ne znam njihova imena.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li reći u kakvom su stanju bila ta sela dok ste vi prolazili kroz njih?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Pa bilo je opasno jer ljudi su dolazili iz Kraljana, tamo je bilo 300 ljudi, pa su nam rekli da idemo natrag u Klinu. Nikad ih više nisam videla, ali videla sam jednog čoveka kako ga odvajaju od žene i zatim su ga ustrelili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dok ste marširali, jeste li pokušali da stanete i odmorite se?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Tokom dana ne, nisu nam dozvoljavali da se odmaramo tokom dana. Rekli su nam da idemo dalje. Bilo je dosta vozila koja su se kretala, bilo je tenkova, ali tokom noći da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Znači, tokom dana nisu vam dozvolili da se zaustavite?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RAJNEFELD: Mislim da bi ovo bio pogodan trenutak za pauzu.

SUDIJA MEJ: Pre pauze moram još obaviti dva administrativna pitanja. Prvo se odnosi na video snimke, dokazne predmete 11 i 13 do 16. To je spomenuto prošle nedelje. Predloženo je, uz pristanak amikusa, da pogledamo te video trake koje traju tri sata i 20 minuta, ali bez komentara i rečeno je da bi to trebalo napraviti van sudnice. Optuženi je imao prilike da pogleda te video snimke, no, on se protivi tome da se ti snimci ne pokažu javnosti. On kaže da je to deo dokaznog materijala i da se to treba pokazati javno. Mi smo razmotrili taj prigovor i ne smatramo da je to valjani prigovor. Nema nikakvog razloga zašto te dokazne predmete treba pokazati u javnosti, oni su, naravno, deo spisa ovog i tu se radi samo o pitanju kada ćemo ih mi pogledati. Zaključili smo da bi za nas bilo praktičnije da to pogledamo van sudnice i to ćemo i učiniti. Na taj način nećemo trošiti sudsko vreme. Međutim, ukoliko posle gledanja dođemo do zaključka da se te video trake moraju javno pokazati, onda ćemo to i naložiti. To je prva stvar. Drugo, optuženi je zatražio zbog porodične posete u četvrtak 7. marta da toga dana zasedamo samo pre podne. Zbog teškoća sa vizom ovom prilikom izuzetno ćemo promeniti raspored zasedanja i toga dana ćemo raditi od 9 do 13.45, kao što ćemo zapravo raditi veći deo te nedelje. Međutim, ovo ne treba shvatiti kao presedan. Rasprava se sada prekida i nastavlja u 14.35. Molim ustanite.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Niste mi omogućili da kažem samo jednu napomenu u vezi s vašom odlukom u vezi sa ovim video trakama. Da bude jasno, ja ne znam šta je na trakama, ali sam smatrao da ih treba prikazati iz principijelnih razloga i to zbog jednog jedinog razloga, zato što je suđenje javno i ako taj principijelni razlog ne stoji, onda verovatno ni moja primedba nije na mestu. A što se tiče toga da sam imao mogućnosti da ih vidim, nisam, jer kada sam tražio i za svoje trake koje sam hteo ovde da prikažem video plejer, ja ga nisam mogao dobiti. Prema tome, to je manji problem, principijelan je razlog da ono za šta se neko optužuje i pod-

nosi dokaze treba da se iznese javno. To je bio jedini razlog zbog koga sam ja to tražio. Drugo što želim da kažem u vezi i sa tim tehničkim aspektom stvari, svi telefoni mojih saradnika koje sam juče ja odavde zvao su u Beogradu danas isključeni, tako da sam vrlo teško uspeo da komuniciram. Ja ne mogu da pribavljam nikakve konkretne informacije drugim putem već tako i želim da vas obavestim da, ukoliko ne budem mogao da stupam u kontakt kad ovde ispitujete svedoke, da ću ja tražiti da se odloži dok ne budem mogao da stupim u kontakt. To je sve. Hvala.

SUDIJA MEJ: Kad je reč o ovoj prvoj stvari koju ste spomenuli, puštanje video traka, kao što sam već rekao, mi smo uzeli u obzir vaš argument, to jest tvrdnju da se to mora pustiti u javnost. Iz razloga koje sam već izneo, mi smo se opredelili protiv toga. Mi ćemo te trake pogledati, ali ne ovde na javnoj sjednici. Kad je reč o ovoj drugoj stvari, o telefonima, to je nešto što ćemo morati da razmotrimo. To je takođe nešto o čemu nam se vi možete i formalno obratiti sledeći put kad se budemo bavili administrativnim pitanjima. Izvolite, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Počecu sa paragrafom 17. Gospođo, neposredno pre pauze za ručak opisali ste nam jednu pomalo zaobilaznu rutu kojom ste došli do granice. Šta mislite, koliko dugo je proteklo vremena otkako ste napustili selo Izbica pa do vašeg dolaska do albanske granice?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Oko šest dana.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Osim onaj put kada su vas stanovnici sela nahranili, ne sećam se je li to bila Klina ili Glođane, da li ste putem dobijali hranu ili priliku da se zaustavite i potražite hranu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Kao što sam rekla, kad smo došli u Klinu ja sam im rekla: „Ne mogu više da hodam, kuda me vodite?“ Onda su nam se rugali i dali su nam jedan mali komad hleba kao da nam se još i dalje rugaju. Ja sam rekla

da ne mogu više da hodam, da mi ne možemo više da hodamo i onda su nas usmerili u pravcu Đakovice. Tamo smo ostali jednu noć i tamo smo imali nešto hrane.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ko vam je dao tu hranu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Srpska policija. Oni su nam se sve vreme na neki način rugali.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Putem ste prošli kroz niz sela pre nego što ste došli do kontrolnog punkta u Đakovici. Šta nam možete reći, kakva su to bila sela? Srpska sela, mešana, albanska sela, da li znate?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne. Ne znam za to jer tamo nikada ranije nisam bila. Tamo nisam bila, ali znam da smo hodali ceo dan, a kad je pala noć malo smo se odmorili. Tokom dana nam nisu dozvolili da stanemo, tako da se tih sela ne sećam jer tamo nikada nisam bila.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su mnoga sela kroz koja ste prošli bila netaknuta ili je na njima bilo nekog traga?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Sela nisu bila netaknuta. Neka su bila spaljena, neki delovi nisu bili spaljeni, znate.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li sa sobom imali neka lična dokumenta kada ste napustili Izbicu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nisam imala ništa, sve sam ostavila kod kuće i sve je to zapaljeno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A druge izbeglice koje su bile sa vama u konvoju, da li su neki od njih imali lična dokumenta sa sobom?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li nam možete reći šta se onda u jednom trenutku dogodilo sa tim ličnim dokumentima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Kad smo stigli u Đakovicu, na putu u Đakovicu videla sam jedno mesto gde su nas smestili, to

je bio neki kontrolni punkt ja mislim. Tamo su nam proverili dokumenta i tražili su od nas da predamo sva dokumenta. I onda: „Kad dođete do granice za Albaniju, videćete šta će se dogoditi“, i svim su izbeglicama koji su bile tada u liniji bacili na zemlju sva lična dokumenta i pasoše koje su imali sa sobom.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko daleko je Đakovica od albanske granice, do Ćafe i Prušit (Qafe e Prushit)?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Hodali smo ceo dan.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dok ste hodali prema granici, jeste li videli još srpskih snaga?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, mnogo, celim putem, non-stop sam videla srpske snage.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta su te snage radile i kako to da ste ih videli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Rekli su nam da idemo dalje, pokazali su kuda. Nismo se usudili ništa da kažemo ili uradimo, bili smo umorni od hodanja celog dana, nismo imali ni hrane, ni pića i samo smo dalje išli.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su ti vojnici bili takođe peške ili u nekim vozilima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Neki su bili peške, neki su bili u kamionima, ali oni koji su bili peške rekli su nam: „Ako ne budete u Albaniji do 6 sati posle podne, vratićemo vas natrag odakle ste došli.“

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li uspeli da stignete do granice na vreme?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se sećate imena graničnog prelaza kroz koji ste prošli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Krumija.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se sećate kog datuma ste prešli granicu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, moram priznati da se ne sećam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ako vas neko pita, kao što vas ja sada pitam, „Zašto ste napustili svoje selo?“, šta biste vi odgovorili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Zato jer su nas odande silom isterale srpske paravojne formacije. Oni su nas prisilno isterali iz naših domova.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Već ste nam rekli da znate da je počelo bombardovanje NATO-pakta pre nego što su srpske snage stigle u vaše selo. Da li je bombardovanje NATO-pakta imalo bilo kakve veze sa vašom odlukom da napustite selo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, mislim da bih bio potpuno pravičan, moram uz vašu dozvolu da se vratim na paragrafe 1 i 3 sažetka ovog svedočenja. Želeo bih da razjasnim neka pitanja i odgovore. Ja ne znam da li je optuženi pročitao ovaj sažetak, međutim, mislim da ipak nešto treba da razjasnim.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospođo Behrami, rekli ste nam ranije, ja sam vas naime pitao da li je vaš muž u bilo kojem trenutku bio pripadnik OVK i vi ste rekli da. Da li se sećate da sam vas ja to pitao i da ste vi odgovorili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Takođe ste nam rekli da je on otišao u brda. Da li se sećate toga?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A nešto kasnije objasnili ste da mlađih muškaraca nije bilo u Izbici zato jer su oni otišli u brda. Da li je to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Isto tako rekli ste nam da se OVK nalazila u području vašeg sela, ali ne i u samom selu. Da li je to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je vaš muž vama objasnio zašto ide u brda?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, nikad mi ništa nije rekao. Samo mi je rekao: „Idem u brda“.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi znali da je OVK u brdima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam, možda su bili u brdima, ali ja sam bila kod kuće, ja nikad ništa nisam videla.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste se kasnije vratili iz Albanije natrag u vaše selo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, posle rata smo se vratili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se sećate kog meseca je to bilo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne mogu da se setim.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li dugo ostali u Albaniji?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Pa otprilike dva meseca.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Znači, posle otprilike dva meseca kad ste se vratili, da li ste tada saznali šta se dogodilo vašem mužu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate da li su još neki drugi mladići koji su ostali poginuli kao rezultat događaja koji su se dogodili nakon što ste vi otišli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su neki od njih bili pripadnici OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, nisu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li čuli za borbe između srpskih snaga i OVK u području Izbice nakon što ste se vratili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne. Nisam čula ništa takvo, a nije me to ni interesovalo jer sam bila jako tužna. Moj muž je poginuo, izgubila sam i sina, tako da me to uopšte nije zanimalo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste po povratku saznali šta se dogodilo sa otprilike 150 do 160 muškaraca koji su ostali u polju kad su vas od njih odvojili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Kad sam se vratila, videla sam mog strica i on mi je pokazao šta se dogodilo, oni su ih pokopali. 10. maja je poginuo moj muž i oni su i njega pokopali. Posle tri dana oni su ih ekshumirali i negde ih premestili odatle.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate koliko je muškaraca poginulo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: U Izbici, odnosno u okolini Izbice, koliko se ja sećam, to je bilo 202 muškarca, a koliko ja znam, 165 ih je tamo sahranjeno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li znate koliko je muškaraca koji su bili tamo na tom polju, kad su razdvojeni od žena, poginulo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ja znam njihova imena i prezimena.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A da li znate koliko ih ima, umesto da nam sada navodite sva imena? Nas zanima koliko ih ima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li nam reći?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Rahudin Behrami (Rahudin Behrami), Ramuš Behrami (Ramush Behrami), Muhamed Behrami (Muhamed Behrami), Muhamet Tahī (Muhamet Tahī), Azem Tahī (Azem Tahī), Etem Tahī (Ethem Tahī), Čazim Behrami (Qazim Behrami), Zaim Behrami (Zaim Behrami), Feiz Hodža (Feiz Hoxha), Mustafa Sejdiu (Mustafe Seidiu).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I moje poslednje pitanje. Spomenuli ste i dve starice koje su ostavljene na traktorskoj prikolici koja je zatim zapaljena. Jeste li posle vašeg povratka saznali šta se dogodilo sa njima?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da. One su spaljene na prikolici sa svim svojim stvarima. Nisu se mogle pomeriti tako da su ih spalili na prikolici.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala, nemam više pitanja za ovu svedokinju.

SUDIJA MEJ: Ja molim sekretara da priđe.

(Pretno veće se savetuje)

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, pre unakrsnog ispitivanja pitam se da li možda Sud želi kopiju izjave ove svedokinje.

SUDIJA MEJ: Da, dajte nam kopiju.

TUŽILAC RAJNEFELD: U redu, daćemo vam kopiju. Evo, kopija je tu.

SUDIJA MEJ: U redu. Molim poslužitelja da nam je dostavi. Gospodine Miloševiću, sada je na vas red da unakrsno ispituje te. Mi smo se raspitali o telefonu i rečeno nam je da bi telefon večeras trebalo da radi. Mi ćemo se i dalje o tome raspitati i videti

kakva je situacija sutra. A sada je na vas red da unakrsno ispituje-te.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Žao mi je što je svedokinja izgubila bebu, ali moram da postavim nekoliko pitanja. O prvom pitanju koje sam inače komentarisao sa nekim od mojih saradnika u toku ove pauze sada je naknadno govorio predstavnik ove strane preko puta, a pitanje je glasilo iz kog razloga je muž postao član OVK 1996. godine, jer tako sam čuo da je svedokinja rekla, a pošto sam dobio odgovor da ne zna, onda ga preformulišem. Ko ga je sklonio u planine i zašto?

TUŽILAC RAJNEFELD: Pre odgovora, ne bih želeo da prekidam, ali imam kopiju pitanja i odgovora i ova svedokinja nije spomenula 1996. godinu. Dakle, mislim da pre nego što ona odgovori na pitanje, da je moja dužnost da svakome kažem da je to pogrešan datum. Pitanje je bilo „Rekli ste nam da je vaš muž bio pripadnik OVK.“ Odgovor: „Pre, ranije, u prošlosti.“ Pitanje: „Da li se sećate kad je to bilo?“ Odgovor: „Ne, ne sećam se.“ Pitanje: „Da li je to bilo 1999. ili 1998. godine, ili u neko drugo doba, da li nam možete reći barem otprilike ako ne znate tačan datum?“ Odgovor: „Ne 1998. godine. To je bilo 1999. godine.“ Mislim da to može biti od pomoći gospodinu Miloševiću prilikom unakrsnog ispitivanja.

SUDIJA MEJ: U redu. Molim sada svedokinju da odgovori na pitanje. Pitanje je bilo ko je odveo vašeg muža u brda i zašto? Da li možete odgovoriti na to?

SVEDOK BEHRAMI: Niko ga nije odveo. On je sam otišao zato jer nije bilo više bezbedno da ostane kod kuće, zato je otišao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu da nastavim?

SUDIJA MEJ: Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bio je jedan javni televizijski izveštaj o navodnim masovnim grobnicama koje su satelitski prikazane u rejonu sela Izbica i utvrđeno je identičnim snimcima da to nije tačno, da su tu njive i razgovarano je sa svedocima Albancima, koji kažu da niko tu nije ubijen niti sahranjen. Da li ste videli taj izveštaj ili da li ste čuli o tom izveštaju?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, nisam ni čula ni videla ništa tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Celo selo Izbica ima 12 kuća?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne 12 već 60.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja imam podatak da ima 12 i da ima 70 stanovnika.

SUDIJA MEJ: Svedokinja je rekla 60.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da niste čuli ni za kakvo dejstvo UČK u vašem kraju. Vaš kraj, to je Drenica?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za čoveka koji se zove Selimi (Selimi) i čiji je nadimak Sultan (Sulltan) iz vašeg kraja, iz opštine Srbica, koji je bio jedan od komandanata UČK, a posle general u Kosovskom zaštitnom korpusu? Selimi Sultan.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Čula sam ime Sultan, ali me to nije interesovalo, tako da ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za čoveka po imenu Uštaku (Ushtaku) iz Prekaza (Prekazi), to je vrlo blizu Srbije, koji je takođe sad general u Kosovskom zaštitnom korpusu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Čula sam za ime, ali me takve stvari ne interesuju. Ja sam majka četvoro dece, ostala bez muža i mene interesuje samo da se brinem o svojoj deci, ništa drugo me ne interesuje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ja vas pitam za nešto što se desilo pre toga. Da li ste čuli za te ljude pre nego što je počeo rat?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam, ništa ne znam o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste ikad čuli da je u Drenovcu bilo pet brigada UČK? Da li ste čuli ikad taj podatak?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam koliko ih je bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ih je bilo mnogo ili malo po vašem mišljenju?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Rekla sam, ne znam koliko ih je bilo.

SUDIJA ROBINSON: Da li je bilo brigada OVK u Drenici uopšte?

SVEDOK BEHRAMI: Ne znam da li ih je bilo. Ja nisam obrazovana i ne znam takve stvari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Preskočiću onda druga pitanja, imam sasvim konkretna pitanja. Rekli ste u više navrata u toku današnjeg ispitivanja kad ste se kretali od Izbice, na kraju ste rekli da je to trajalo šest dana ukupno, da vas je sve vreme sprovodila vojska i policija.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda ste rekli da je u jednom trenutku došlo do granatiranja te kolone koju je pratila vojska i policija?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da su granate padale sa visine što...

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, verovatno minobacači čim padaju sa visine. Da li pretpostavljate da je kolonu koju je pra-

tila vojska i policija mogao da granatira samo UČK, a ne ta vojska i policija koja prati kolonu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne UČK nego Srbi, jer bili su tenkovi na brdima. Došli su tenkovi, mi smo ih videli, oni su bili na brdima, a odatle su došle granate i videli smo crveno svetlo i mi smo se razbežali na sve strane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tenkovi su neutralisali OVK koji je granatirao kolonu, oni nisu pucali na vas, granate tenkova ne padaju iz visine. Da li vam je palo na pamet da vas je granatirala OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ja kažem ono što sam videla i to je istina. Ja sam bila na putu i ja govorim istinu o onome što sam videla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali da li vam se čini razumnim da vojska i policija granatira kolonu pored koje takođe ide vojska i policija?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Rekli su nam da idemo u Klinu, a mi smo rekli da idemo u Tušilje i onda su počeli da nas granatiraju i zbog toga su nas granatirali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni su stalno bili sa vama, to ste rekli više puta i kasnije?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, sve vreme su bili s nama dok smo bili na putu za Albaniju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kolona je prekinuta usled granatiranja i onda vas je policija posle granatiranja okrenula, upotrebili ste izraz okrenula, ta koja je bila s vama vojska i policija okrenula i vratila prema drugom selu. Jeste li to tako rekli? Da li pretpostavljate da vas je vojska i policija okrenula da bi bile izbegnute žrtve u koloni jer je bila granatirana? Vojska vas, znači, granate padaju, vojska vas onda okrene u drugom pravcu da ne biste stradali. Da li ste to pretpostavili ili ne?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ako su mislili na to da nas spasu, ne bi pucali na nas, ali njihova namera je bila da nas izbace

sa Kosova i da nas prebace u Albaniju. Ovo granatiranje podelilo je kolonu i petoro ljudi je poginulo. Oni su hteli da mi idemo u Albaniju, a mi nismo hteli da idemo jer to je bio tako dug put. Mi nismo ništa imali da jedemo ni da pijemo, ali oni su hteli da nas sve izbace sa Kosova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali maločas su vam rekli da su vas upozorili ako ne idete tim pravcem, da će da vas vrate nazad. Jednostavno, hteli su da vas sklone s puta. Pred kraj puta rekli ste da su vam oni rekli „Ili idite tamo ili ćemo vas vratiti nazad u vaše selo“?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne. To je bilo kada smo došli na granicu, da pređemo granicu peške. To je bilo pola sata pre nego što smo stigli do granice. Tada su rekli „Ako ne stignete do granice do šest sati, onda ćemo vas opet vratiti natrag na taj dugački put“.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da su duž celog puta bili srpski vojnici i policajci?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zašto mislite da su vam se rugali kad su vam davali hranu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam šta su oni mislili kad su nam se rugali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako su vam se rugali?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Pravili su šale na naš račun i rugali nam se, govorili su nam: „Zašto ste sami, samo žene i deca. Gde su vam muškarci?“ Pravili su šale na naš račun.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to u vreme kad su vam davali hranu?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Kakvu hranu, to je bila jedna vekna hleba koju su nam bacili kao šalu, samo jedna vekna hleba, ništa drugo nam nisu dali. Nisu nam dozvolili da se odmorimo, nisu nam dozvolili da zastanemo, da dišemo, da predahnemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste se kretali danju, a odmarali noću.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste kad ste došli u blizinu Kline da je tamo bilo vatre i pucnjave i da su vas vratili da ne ulazite u Klinu. Da li se sećate kog je to datuma bilo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, ne sećam se datuma. Rekli su nam da idemo u Klinu. Ali pošto mi je ostalo troje dece, ja sam htela da se vratim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada sam vas pitao ko vam je rekao da idete u Đakovicu, vi ste odgovorili „isti Srbi koji su nas sve vreme pratili“.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Bilo ih je mnogo. Rekli su samo: „Idite u Đakovicu“. Nisam više s njima razgovarala. Oni su nas vređali na srpskom, ali ja nisam razumela te reči koje su govorili na srpskom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li imate predstavu, pošto vas je vojska i policija sprovodila i po mom mišljenju obezbeđivala dok ste prolazili kroz područje ratnih dejstava, između koga su bile borbe na tom terenu, između vojske i UČK ili vojske i policije i UČK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nisam razmišljala o tim stvarima. Ja sam samo mislila na svoju decu i kako da ih spasim i mislila sam na put i kako da se pridružim svojoj deci. Meni su ostala tri sina i to je jedino na šta sam ja mislila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da su u Glođanima Albancima koji tamo žive rekli da ostanu i rekli ste da tamo nije bilo ratnih dejstava i rekli ste da su to bili Albanci katolici, pa vas pitam, pošto ste naveli te elemente, da li smatrate da su im rekli da ostanu tamo zato što nije bilo ratnih dejstava ili zato što su bili katolici?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam. Ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Osim da su im rekli da oni ostanu tu, naime, to ste rekli?

SUDIJA MEJ: Da, to je to što je ona rekla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate 1998. godine događaja kada je UČK ubila tri Albanca u Srbici, Zeina Turaušija (Zein Turaushi), Zefera Zinalija (Zefer Zinalli) i Šefćeta (Shefçet) šumara i Srbina Blagoja Jovanovića? Da li se sećate tog događaja?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne sećam se i nisam čula za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niko vam ništa o tome nikad nije rekao?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, niko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate kada je 5. marta 1998. godine, u Prekazu, koje je u blizini policijske stanice napadnuto i ubijeno dva policajca, a osmoro njih je bilo ozbiljno ranjeno? Da li se toga sećate?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ja ne znam ništa o tome, pošto me to nije interesovalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećete ubistva Albanca Gašija Marka (Gashi Mark) 17. jula 1998. godine, na putu u blizini Srbice?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate ubistva u februaru, 20. februara 1998. godine, takođe između Srbice i Kline, Hakaj Murata (Hakaj Murat) koji je tada ubijen, takođe Albanac? Da li ste čuli za njegovo ubistvo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nisam čula i ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste čuli za ubistvo žene Habije Rameraj (Habije Rameraj) u selu na Rudniku, takođe u vašoj blizini?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ništa nisam čula. Ja nisam obrazovana žena i mene takve stvari ne interesuju, niti su me interesovale. Nisam čula i nisam pitala.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, malo se može postići postavljanjem ovakvih pitanja svedokinji. Ona je rekla da ne zna i kao što smo vam već rekli, vi ćete u dogledno vreme moći da izvedete dokaze u vezi sa tim. Nema svrhe da nju pitate nešto o čemu ona ništa ne zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ja sam pokušao da ustanovim bar neku činjenicu, a hoću da vam kažem da ovo što smo čuli sve je prepisano iz knjige Fonda za humanitarno pravo „Kako viđeno tako rečeno“ i to je 345. i 346. stranica te knjige, a ovi iskazi iz Izbice su od 343. do 352. stranice te knjige. Dakle, sve što je u ovim svedočenjima prepisano je iz te knjige. Hoću da skrenem pažnju da tužilac manipuliše žrtvama zločina čiji izvršioци su i njemu nepoznati i hladno ih pripisuje meni, iako nema nijednog drugog elementa da sa mnom dovede u vezu, a iako s druge strane ima čvrste dokaze da je Vojska Jugoslavije i policije hapsila izvršioce zločina. O tome ima dokaze i da su o tome postojala veoma striktna i jasna naredba Vrhovne komande. Prema tome, ja ne želim više da nastavljam sa pitanjima na koja dobijam odgovor da se ne zna ništa.

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Pomenuli ste dokument. Možete da nam predočite taj dokument i mi ćemo ga razmotriti u dogledno vreme, a ako se postavlja bilo kakvo pitanje manipulacije od strane Tužilaštva, mi ćemo se, naravno, time pozabaviti. Do sada toga nije bilo, ovaj svedok je svedočio. Ako vi imate još nekih pitanja u vezi sa tim svedočenjem, možete da ih postavite, ako ne, onda ćemo završiti sa vašim unakrsnim ispitivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Želeo bih da postavim samo još jedno pitanje, ono isto što je postavio tužilac. Naime, tužilac je otprilike, ja nisam zabeležio njegovo pitanje, pitao da li su oni bežali i da li je njihovo bežanje imalo ikakve veze sa bombardova-

njem NATO-a, što je, rekao bih, pola pitanja, a moje pitanje je da li je njihovo bežanje imalo ikakve veze s činjenicom da se pucalo na teritoriji na kojoj su živeli u borbenim dejstvima između vojske i UČK koja je bila pomognuta od NATO-a?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam. Ja sam samo videla Srbe koji su pucali na nas, jer NATO nije pucao na nas. Mi nismo mogli slobodno da idemo bilo gde.

SUDIJA MEJ: Gospodine Tapušковиću, da li vi želite da postavite pitanje?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Časni Sude, molim vas, na nekim stvarima, pošto ste dobili iskaz koji je svedokinja davala ranije istražiteljima, ona je ovde govorila o problemima koje su stanovnici sela u kome je ona živela imali sa vojskom i policijom. I ako mi dopustite, ja bih nekoliko pitanja postavio svedokinji. Meni je žao, naravno, sigurno...

SUDIJA MEJ: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ja iskreno izražavam žaljenje zbog svih događaja koje je ona preživela, ali dopustite mi nekoliko pitanja. Da li su ti problemi, gospođo Behrami, koje ste imali sa policijom i vojskom, bili vezani za to što su vam oni često pretraživali kuće?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Oni su često pretraživali našu kuću, tražili su oružje, tražili su novac od nas i slično.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Vi ranije, kada ste govorili o...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Tapušковиću, na kojoj stranici izjave ovog svedoka ste?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Iskaza koji je dala 14. maja 1999. godine, znači na prvoj stranici iskaza koji je dala 14. maja 1999. godine.

SUDIJA MEJ: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Kada ste tada davali izjavu, 14. maja 1999. godine, govorili ste samo o tome da su pretraživali kuću tražeći oružje, novac tada niste pominjali.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Tražili su oružje, ali su takođe uzeli novac od nas. Moj muž je imao staru pušku od mog prapradeda i uzeli su to oružje.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: U redu, razumeo sam. A da li je tačno da kada bi našli oružje u kućama, kao što je to pošlo za rukom policiji kada je tražila oružje u vašoj kući, da su onda te muškarce iz kuća odvodili na ispitivanje?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da je to trajalo nekoliko godina sve dok prisustvo OVK u vašem kraju nije nateralo srpsku policiju da vas ostavi na miru?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Koliko ja znam, mi nismo imali nikakvih baza u Izbici, ne u našem selu, ne u Izbici.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste kazali kad ste bili ispitivani 14. maja 1999. godine, to je ovo što sam vam kazao, ja sam našao u vašem iskazu i vi ste to tako tamo i objasnili?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne razumem.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste tada kazali da je ovo što ste imali od problema sa policijom trajalo sve dotle dok prisustvo OVK u vašem kraju nije nateralo srpsku policiju da vas ostavi na miru. Da ili ne?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nisam to rekla.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: A da li je vaš suprug bio član OVK od samog početka, da li je stalno učestvovao u operacijama i bio po logorima OVK sa ostalim vojnicima? Tako ste kazali kod istražnog sudije, odnosno kod istražitelja.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam. Ne znam. Koliko smo mi bili tamo, dok smo bili tamo, on nije bio pripadnik OVK. Kada je morao da ode, jer nas nisu puštali na miru, ne znam šta se posle toga desilo.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Onda je počelo bombardovanje NATO-a, kako ste kazali i već ste izjavili malopre u glavnom ispitivanju da je bila pogođena fabrika municije u Srbici.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da, ali ranije ste kazali da je bila pogođena i neka antena. Da li biste mogli da nam objasnite koja je to još antena, koja antena je pogođena tada u vašem kraju?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne znam kako sam to rekla. Fabrika municije da, ali kad je reč o toj anteni toga se ne sećam.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: To ste kazali u tom iskazu. No, dobro. Da li ste, koliko je daleko fabrika municije od mesta gde ste vi stanovali? Da li ste osetili nešto od onoga što se dogodilo u fabrici municije?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne, jer mi smo dva i po sata daleko odatle. Ja ništa o tome nisam znala. To je daleko od Srbije.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Kasnije, posle početka NATO bombardovanja, vaš muž je došao kući i upozorio vas da se hitno spremite i da odete odatle. Je li to tačno?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Je li vam rekao da ponesete hranu i odeću i da morate da požurite da što pre odete?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Rekao nam je, jer nismo mogli nigde da odemo, morali smo jednostavno otići iz kuća. Bojali smo se da će naša kuća biti spaljena.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Govorili ste o granatama koje su padale, ali vi ste rekli ranije da je većina granata padala

po brdima i činilo se da granatiraju brda kako bi suzbili aktivnosti OVK?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ta sam pitanja iscrpeo. Rekli ste ranije da ste, i prilikom glavnog ispitivanja, da ste videli kada je rafalno pucano na Hadžija Tačija i Redžepa Tačija. Rekli ste da se rafalima pucalo na njih, da ste to videli?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li ste videli da su pucali vojnici, odnosno da li su vojnici pucali?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Bili su mešani, vojnici i policajci i ja nisam mogla da ih razlikujem. To je bio rafal iz neke automatske puške. Oni su pali na zemlju, a ostale smo samo mi žene i nismo išle dalje zbog straha. Ne znam da li je to bio neki policajac ili vojnik koji je pucao.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Ali ste, kada ste bili ispitivani 14. maja 1999. godine rekli istražitelju da je jedan pripadnik paravojnih snaga izvukao pištolj i ispalio po jedan hitac u grudi svakom od njih. Je li to tako bilo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Ne. Rekla sam automatska vatra i to dva odjednom, ja sam to videla sopstvenim očima.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Da li su vama pročitali iskaz kada ste prošli put to davali istražiteljima, kao što sam rekao, od 14. maja, da li su vam pročitali ovo što je zapisano da ste vi kazali?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Niste stavili primedbu na ono što ste čuli, da se taj događaj odigrao ovako kako ste ga tada opisali, a to je bilo, kao što rekoh, 14. maja 1999. godine, znači samo nekoliko meseci nakon što se to dogodilo?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Šta mislite 14. maja, ne razumem to?

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: 14. maja ste dali izjavu o onome šta ste doživeli. 14. maja 1999. godine dok ste bili u Albaniji, dali ste izjavu u kojoj ste stvar opisali ovako kako sam vam rekao. Rekli ste da vam je pročitano to što ste kazali, niste stavili primedbu na to.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Nisam to shvatila.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Kad ste bili u Kraljani-
ma, kad ste stigli do Kraljana, u tom vašem kazivanju ranije kazali
ste da tamo nije bilo ni srpskih vojnika ni policajaca?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Kada ste napustili Kra-
ljane takođe ste izjavili, da li je to tako, da vam je trebao jedan
sat od Kraljana do Glođana i da su vas tada vozili pripadnici OVK
traktorima sporednim putevima i da u toku te vožnje nije bilo
nikakvih problema, nikakvog granatiranja. Da vas je OVK vozio? I
samo još dva pitanja.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Bilo ih je. Bilo ih je. To su bili
civili.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da isprave
niste poneli, svoje isprave niste poneli od kuće nego da su ostale,
da su vaši papiri, dokumenta ostali kući i izgoreli. A da li je tačno?
Takođe ste izjavili i da ste ih imali u to vreme. Molim?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I da ste ih imali, vi ste
rekli prošli put, da ih ne biste predali jer je čovek koji ih je uzimao
bio u civilnom odelu i bio je Albanac i to znatno pre granice, i on
vas je upozorio da, ako budete imali dokumenta na granici, da
ćete biti uhapšeni.

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Civili. Ne kažem da su to bili
Albanci, ali govorili su albanski kao da su Albanci.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ – PITANJE: I još samo ovo. A kad ste stigli na granicu niste morali da čekate, odmah ste je prešli i nisu vam uopšte tražili dokumenta?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA TAPUŠKOVIĆ: Hvala.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Imam jedno pitanje u dodatnom ispitivanju koje proizlazi, a i još jednu administrativnu stvar za kasnije. Gospođo, gospodin Tapušковиć vas je pitao nešto o tome da vas neće pitati za dokumenta na granici. Da li su ranije od vas tražili dokumenta kada ste išli prema granici?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da, u Đakovici.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I znači kad ste došli do granice to je već obavljeno. Da li to kažete?

SVEDOK BEHRAMI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD: Nemam više pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Rajnefeld, samo čas. Ja bih želeo da čestitam gospodinu Tapušковиću na njegovoj liniji ispitivanja. Ja mislim da je to upravo klasična uloga amikusa. Optuženi u ovom predmetu nije pročitao izjave svedoka i ono što je gospodin Tapušковиć pokušao da uradi je bilo to da ukaže na nepoklapanja sa izjavama koja mogu biti veoma važna za sporna pitanja u ovom predmetu. To je klasična uloga amikusa.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, časni Sude, ja se sa time sasvim slažem i zato sam i skrenuo pažnju mog uvaženog kolege na te stvari i zato sam i pokušao da organizujem to da izjave dođu do svih strana. Upravo sam to sada hteo da kažem, mislim da izjave nisu dobile brojeve. Budući da su te izjave sada korišćene za unakrsno

ispitivanje od strane gospodina Tapušковиća, mislim da bi izjave trebale biti uvrštene u spis. Hvala.

sekretar: Izjava iz maja 1999. godine nosiće broj 22. Izjava iz oktobra 2000. godine će biti dokazni predmet broj 23.

SUDIJA MEJ: Ovime je završeno svedočenje ove svedokinje. Gospođo, mi vam se zahvaljujemo što ste došli da svedočite ovde na Međunarodni sud. Sada možete ići.

SVEDOK BEHRAMI: Hvala.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS: Vi ste jutros rekli da nećemo započeti sa sledećim svedokom dok ne rešimo te administrativne stvari. Sad imamo jednog svedoka, da li želite da počnemo sa svedokom?

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS: Ili barem da kažemo o čemu treba razgovarati. Kad je reč o izjavama po pravilima 92bis, mi smo negde u vreme ručka podneli jedan zahtev, ne znam da li ste imali priliku to da vidite, imamo ovde kopije. Ja, naravno, od vas ne tražim da ih odmah pročitate, nego uz dužno poštovanje sugerišem da se to odloži za sutra ujutro.

SUDIJA MEJ: Mislim da se tu radi još i o nečem drugom. Meni se čini da je ovo prvi put da moramo doneti neku odluku i bilo bi dobro da imamo jedan veći broj izjava o kojima treba doneti odluku, a ne da donosimo odluku u vakuumu.

TUŽILAC NAJS: Da, mi smo u našem podnesku pridodali i tablicu izjava koje bi mogle biti uvrštene po pravilu 92bis. Naravno, to su veoma široke teme i pristup koji smo sada zauzeli u ovom delu predmeta mogao bi imati posledice i kasnije.

SUDIJA MEJ: Upravo zato bih želeo da imam malo više vremena. Bilo bi od pomoći ukoliko bi mi mogli imati te konkretne izjave da o njima odlučujemo, pošto ih nemamo.

TUŽILAC NAJS: Izvinjavam se. Razlog zbog kojeg vi to nemate je to da još nismo rešili sledeću stvar. Fascikle po lokalitetima se još uvek pripremaju u skladu sa ranijom sugestijom Veća da bi to mogla biti korisna praksa. Dakle, mi ih pripremamo prvo za lokalitet ubistava, a zatim uopšteno za deportacije. I mislim da ćemo to uraditi i takođe unutra staviti i fotokopije u boji. To ćemo uručiti optuženom i amikusima. Te fascikle takođe sadrže i predložene izjave 92bis i to sakupljene po lokalitetima. Kad je postalo jasno da Veće ne želi da mi završimo kompletiranje tih fascikala, barem za Veće, mi smo, naravno, onda prekinuli sa time i zato vi niste dobili te izjave pravila 92bis, ali ja ću vam ih onda dati odvojeno. To me je podsetilo da je pitanje tih fascikala pitanje na koje bi se još sutra trebalo vratiti. Mi bismo želeli da dostavljamo materijale na način koji će biti od pomoći Veću u njegovom radu, a to možemo napraviti samo ukoliko dobijemo neke smernice od Veća.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, kad smo već na tim fasciklama.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA MEJ: Ne bi bilo dobro da govorimo u vakuumu, zato bi bilo najbolje da nam date jedan primer ili primerak takve fascikle, mi ćemo to onda pogledati i onda bismo se možda sledeće nedelje mogli vratiti na to. Ali bilo bi dobro da vidimo šta vi tačno predviđate.

TUŽILAC NAJS: Ja znam da fascikle koje su dostavljene optuženom i amikusima sadrže i materijal za koji je vaš pravni referent rekao da ga ne bi trebalo uključiti u fascikle koje idu vama, na primer sažetak koji je pripremio naš istražitelj. Na to ćemo možda još morati da se vratimo. Sada bih predložio da vam damo ono što možemo i da to bude identična verzija onoga što je dobio i optuženi. Tako da čak i ako ne budete gledali onaj materijal koji

je možda u suprotnosti sa pravilima o prihvatljivosti materijala, barem biste mogli znati šta optuženi i njegovi saradnici imaju na raspolaganju. Oni su možda to već pogledali, jer naravno, to vam onda pokazuje koliko je lako ili teško za njega da se pripremi za pitanja koja dolaze u ovom suđenju. Prema tome, to ćemo onda učiniti po završetku rada danas. Iako smo to, dakle, bili prekinuli, mislim da možemo sastaviti jednu takvu fasciklu za Veće. Kad je reč o pravilu 92bis, vi ćete taj zahtev verovatno dobiti po završetku sednice danas ili danas posle podne ali jurisprudencija u vezi sa tim je relativno ograničena. Praktičan značaj te jurisprudencije za ovaj predmet može biti veliki. Ja bih mogao sutra govoriti o tome ili ukoliko Veće to odluči, onda možemo i odložiti dok drugi ne budu imali više vremena da razmisle o tome.

SUDIJA MEJ: Mislim da moramo to razmotriti. Moramo razmotriti same izjave pre nego što saslušamo argumente i, naravno, moramo pogledati i dosadašnju sudsku praksu i vaš podnesak. Dakle, mislim da bismo to verovatno trebali raditi sledeće nedelje.

TUŽILAC NAJS: Još nekoliko stvari koje treba da spomenem. Jedno je bilo pitanje unakrsnog ispitivanja od strane optuženog. Rekao sam da ću se vratiti na to. Bilo bi od pomoći ukoliko bih ja izneo naš stav u vezi sa tim. Naime, mi smo sasvim namerno zauzeli stav da tokom unakrsnog ispitivanja od strane optuženog vrlo retko intervenišemo i to iz očitih razloga. Naravno, za one koji razumeju, ovde stvari nisu u potpunosti slične onome što obično vidite na televiziji ili u bioskopu u vezi suđenja gde postoji porota. Kada se sudi pred sudom, onda je to, naravno, druga stvar. Isto tako, tu je i unakrsno ispitivanje koje ide preko prevodilaca, tu postoji izvesno odlaganje. Ponekad kad čovek interveniše treba vremena dok to sve skupa ne prođe kroz sistem, tako da može tu biti i izvesne konfuzije. I naravno, obično i Veće samo štiti svedoke od nepriličnih pitanja. Isto tako, mi smo imali na umu do sada da će ovaj optuženi koji nije zastupan, da će se snaći u svojoj ulozi prilikom unakrsnog ispitivanja. Međutim, moramo imati na umu efekat koji ispitivanje može imati na svedoke koji će tek doći i ne moramo se praviti da ne znamo da ovaj proces prati veliki publici-

tet. Zato, uz dužno poštovanje, tražimo od Veća da kontroliše ispitivanje koje sadrži velike količine komentara ili argumenata da bi moglo dati impresiju koja dovodi u zabludu. Naravno, ne mislim da ćete vi biti zavedeni. Međutim, uz dužno poštovanje, sugeriramo da optuženi koji sada već sigurno jako dobro razume Pravilnik o postupku, da bi se on morao ograničiti na postavljanje pitanja, a ne na iznošenje komentara. Isto tako, ja znam da su odredbe pravila 90 kada je reč o unakrsnom ispitivanju od strane advokata bile izmenjene ili možda ne baš izmenjene ali, dakle, tumačene u uputstvima koja su data optuženom na način koji njemu nameće manja ograničenja nego ograničenja koja stoje pred advokatima. Konkretno, pravilo 90(H) II „Unakrsno ispitivanje svedoka koji svedoči o tezama koje su relevantne za stranu koja unakrsno ispituje“, dakle, unakrsno ispitivanje svedoka koji može dati iskaz relevantan za teze strane koja unakrsno ispituje. Dakle, advokat tada mora svedoku reći šta je teza strane koja je u protivrečnosti sa iskazom svedoka. Dakle, kad se radi o advokatu, onda je to obavezujuće. U nalogu koji ste vi izneli ovom optuženom u dodatku B, te su stvari drukčije rečene. Tamo je rečeno da on ima priliku da postavlja pitanja o tezama koje su iznete na suđenju. Nama bi, naravno, bilo od pomoći kada te stvari ne bi bile obavezne na način na koji su napisane. Zato mi smatramo da bi bilo od velike pomoći Veću kada bi optuženi jasno i glasno formulisao svoju tezu svedoku, jer on to očito može učiniti, i tek kada se takva stvar jasno i glasno kaže, onda i Veće i Tužilaštvo mogu biti u situaciji da znaju kako će se stvari dalje razvijati, da znaju koje stvari mogu potpadati pod, na primer, 92bis a koje ne. A kad je reč o unakrsnom ispitivanju o temama koje nisu od središnje važnosti ili su periferne, mi primećujemo da se s vremena na vreme optuženi ne usredsređuje na središnje pitanje, a to je pitanje deportacija i s time povezana dela o kojima se radi u ovom slučaju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ja mislim da je on do sada formulisao svoje teze. Možda ne veoma detaljno ali meni je sasvim jasno koja je teza optuženog, koja je njegova odbrana i to iz onoga što je on rekao u svojim pitanjima. I ovo Veće je do sada na relativno opušten način prilazilo pitanjima koja se mogu smatrati

perifernim pitanjima. Mislim da smo takav pristup zauzeli zato jer se optuženi sam zastupa. Međutim, vi svoju tezu možete izneti na više načina. U sistemu iz kojeg mi dolazimo to se obično radi na jedan tačno određen način, ali to se može takođe raditi i na konkretan jasan i glasan način. Po mom mišljenju, teze optuženog su sasvim jasne. Možda će Veće odlučiti da mu da dodatne smernice u vezi sa time.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam na ovome. I ja bih onome što sam do sada rekao želeo dodati još jednu stvar. Mislim da je veoma važno za nas da, kad je reč o svedocima koji svedoče i kad mi kažemo da su oni otišli iz svog sela zbog nekog konkretnog razloga, važno je da znamo da li se taj razlog osporava i da li je ponuđen neki alternativni razlog. Dakle, to je sve što sam hteo da kažem o unakrsnom ispitivanju. Hteo sam da skrenem vašu pažnju na formulaciju u vašem nalogu i na nepoklapanje tog naloga sa pravilom 90(H) II.

SUDIJA MEJ: Gospodine Najs, mi tačno znamo kako je glasilo to pravilo i znali smo to kada smo izdavali nalog. Mi se sada ovde bavimo stranom u postupku koja se nalazi u drugačijem položaju od profesionalnog advokata koji zastupa nekog optuženog. Zato smo i naš nalog prilagodili toj situaciji. Mi, naravno, imamo na umu vaše zabrinutosti i, kao što je sudija Robinson već rekao, možda ćemo se vratiti na to pitanje. U tom slučaju bićemo zahvalni ukoliko nam amikusi pomognu o tome. Pogotovo bi trebalo reći nešto o sledećoj temi, a to je koji je obim unakrsnog ispitivanja o pitanjima koja nisu pitanja koja je svedok direktno ispričao prilikom svog glavnog ispitivanja. Konkretno, u kojoj bi se meri trebalo dozvoliti unakrsno ispitivanje o OVK i bombardovanju NATO-pakta. Treba, naravno, imati na umu da će optuženi kad za to dođe vreme imati priliku da pred nama izvodi dokaze. Dakle, pitanje u kojoj meri treba dozvoliti unakrsno ispitivanje o tim pitanjima.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Časni Sude, da li vi želite pismeni dokument o tome, da li vam to može biti od pomoći? Budući da se radi o važnoj temi moglo bi biti korisno da se o tome može i razmisliti, a ne samo da iznosimo usmene argumente.

SUDIJA MEJ: Da, možda biste takođe tome mogli dodati, ukoliko već stavljate nešto na papir, možda biste mogli razmotriti i sledeće pitanje koje leži u osnovi ovoga, a to je u kojoj meri se u jednom međunarodnom krivičnom postupku može koristiti takva odbrana. Neki sudovi su zauzeli veoma strog pogled u vezi sa tim i zato bi nam bilo od pomoći kada biste nam vi dali do znanja šta vi smatrate, koji bi bio pravilan pristup. Mi, naravno, do sada nismo isključili izvođenje dokaza ili postavljanje pitanja o tome, međutim, ima onih koji bi mogli tvrditi da su te stvari potpuno irelevantne.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Da. Mi ćemo to istražiti i mi ćemo to onda uključiti u isti dokument kako bi se sva ta pitanja mogla razmotriti zajedno.

SUDIJA MEJ: Hvala vam.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, iako smo mi do sada zauzeli i primenjivali neintervencionističku politiku kad je reč o toj odbrani, možda bismo i mi vama trebali da se o tome obratimo na pismeni način. To bi moglo biti od pomoći, naravno uz sve ovo što sam rekao do sada danas. Imajući sve to u vidu, ja nameravam i dalje zauzeti neintervencionistički stav i nadam se da Veće to odobrava.

SUDIJA MEJ: Budite sigurni da mi to odobravamo. Ovo nije suđenje gde sudi porota i gde je onda od pomoći da advokati stalno ustaju i stalno iznose prigovore. Ovo je sud koji sastavljaju profesionalne sudije i oni moraju sami odlučiti kada su pitanja neprilična.

TUŽILAC NAJS: Imam na umu koliko je sati, a vidim da gospodin

Boa (Boas) nije ovde, a on se bavi hrvatskim i bosanskih delom suđenja. Znam da postoje još neka nerešena pitanja u vezi sa tim delom suđenja, a konkretno tu mislim na vremenski raspored uručivanja dokumenata. Dozvolite mi da sada kažem nešto. Ja bih takođe bio zahvalan ako biste mi dali priliku da sutra još o tome nešto više kažem. Naime, radi se o onome što je rekla i sama glavna tužiteljica, a to je ono što je ona iznela pred Pretresnim većem u vezi vremenskog rasporeda dostavljanja izjava svedoka i predraspravnih podnesaka. Sećate se da je to bilo izneseno kao uslovna stvar. Mislim da pravilo 65(ter) govori o krajnjem roku za konačnu verziju predraspravnog podneska Tužilaštva. Izgleda da to pravilo na neki način inherentno dozvoljava i dostavu privremenih podnesaka. No, u svakom slučaju, mi u timu Tužilaštva shvatamo da se neki dokumenti mogu prihvatiti i kao provizorni dokumenti. Naravno, ja znam šta ste vi rekli o tome pre otprilike nedelju dana. Želeo bih da zamolim Veće da veoma ozbiljno razmotri sledeće dve stvari. Kao rezultat onoga što optuženi traži i toga da se on protivi izjavama po pravilu 92bis, možda će neizbežno doći do nekih promena u vremenskom rasporedu ovog dela predmeta. Bez obzira da li se to nama sviđa ili ne, to bi moglo postati neizbežno. Druga stvar je sledeća. Predraspravni podnesak u *Predmetu Plavšić–Krajišnik* koji je usko povezan sa ovim predmetom trebao bi biti završen do kraja aprila. Bilo bi poželjno, a naravno i važno, da se Tužilaštvo koordinira u ovom predmetu i u *Predmetu Plavšić–Krajišnik*. Budući da se materijal u *Predmetu Plavšić–Krajišnik* ne može dati ranije, Tužilaštvu bi bilo od velike pomoći, a na kraju bi to i uštedelo probleme koji se mogu pojaviti u žalbenoj fazi u drugim predmetima, ukoliko bismo mogli dobiti još taj dodatni mesec i to kako bi se pobrinuli da ono što mi iznosimo u oba predmeta da to bude jedno krivično gonjenje, da te optužbe budu iste. Tužiteljica je jasno dala do znanja, kad je govorila o dodatnim listama svedoka i dodatnim predraspravnim podnescima, da se tu radi o tako velikom poslu da će biti veoma teško ispoštovati sada zadane rokove, jednostavno zbog količine materijala o kojoj se radi. Zato vas molim da o tome razmislite i želeo bih takođe da mi date mogućnost da sutra još nešto više kažem o tome. Kao što znate, ja nisam bio juče ovde, još sam neke druge stvari morao

obaviti i zato bih želeo tu priliku da još nešto kažem o tome. Sada nam ostaje još jedna, sasvim različita tema koju sam već neko vreme hteo spomenuti. Ja sam vašim pravnim savetnicima već spomenuo, ne sećam se da li sam o tome govorio amikusima, ali u svakom slučaju treba da i oni to čuju, tiče se dokumenata koji će biti prezentirani Sudu po završetku postupka, na kraju suđenja. Kao što vi verovatno znate iz onog što sam rekao, u ovom i drugim predmetima obično se čini da različite strane u suđenju, optužba, odbrana, ovde i amikusi, a možda i oni koji rade u službi Veća, da će svi oni zapravo na kraju završiti sa sličnim dokumentima, ali ne sa istim dokumentima. To nam postavlja dva interesantna problema. Prvo, problem da različiti ljudi rade istu stvar. Osim toga, tu je još jedan problem. Ponekad dokumenti koji bi mogli imati neku dokaznu vrednost on ih možda, optuženi možda neće to ponekad videti. Osim toga, u ovom predmetu optuženi neće pripremati takve dokumente koji će biti alatke za vašu analizu i na kraju vama pomoći. Ja se već neko vreme bavim razmišljanjem o tome da, budući da će ovo suđenje trajati prilično dugo i ovako i onako, da li bismo možda mogli pripremati dokumente koji će služiti svima i koji bi mogli biti na neki način zajednički dokumenti. Na primer hronologije, dokumenti koji nam daju neku analizu, na primer neka vrsta tablice, tablice koju bi na primer i sam optuženi mogao koristiti na kraju suđenja, da on sam tome doda svoje komentare i da zatim Sudu iznese svoje argumente u pismenom obliku. Zato bih želeo da mi date nešto vremena da o tome razmislim. Trebalo bi da imam te dokumente, ali nisam očekivao da ćemo o tome govoriti već danas. I zato, ukoliko vam to bude pogodno, sutra ili kasnije ove ili sledeće nedelje bilo bi dobro da razmislimo o tome. Možda ta moja ideja neće biti moguća, neće se moći sprovesti u delo, možda će se moći organizovati samo to da Tužilaštvo pripremi svoje dokumente i da ih uruči drugim stranama. No, u ovakvoj jednoj atmosferi, moramo biti imaginativni kako bi bili ekonomični i kako bi se pobrinuli da se na pravilan način štite interesi optuženog. Ovakva vrsta dokumenta, zajedničkog za sve strane, mogla bi biti korisna. Da li ja mogu i kasnije da još o tome govorim?

SUDIJA MEJ: Da li se želite vratiti na nešto sutra?

TUŽILAC NAJS: Da, na to se želim vratiti sutra i na pitanje rokova za predraspravne podneske za Hrvatsku i Bosnu. Na to se želim vratiti i još se želim vratiti na dokumente.

SUDIJA MEJ: U redu, onda ćemo o tome nastaviti raspravu sutra ujutru. Rasprava se nastavlja sutra ujutru u 9.30 h.

Sednica završena u 16.08 h.

Nastaviće se 27. februara 2002. godine u 9.30 h.

Fond za humanitarno pravo